

Rapport

Projectnummer: 363209

Referentienummer: Rapport verkennend natuuronderzoek - definitief 20190313 Schoon

Datum: 13-03-2019

Verkennend en aanvullend natuuronderzoek De Draai te Heerhugowaard

Natuurtoets in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Opdrachtgever:
Gemeente Heerhugowaard
Postbus 390
1700 AJ HEERHUGOWAARD

Verantwoording

Titel	Verkennend en aanvullend natuuronderzoek De Draai te Heerhugowaard
Subtitel	Natuurtoetsin het kader van de wet- en regelgeving voor natuur
Projectnummer	363209
Referentienummer	SWNLX
Revisie	D1.0
Datum	13-03-2019
Auteur	Maikell Verkade
E-mailadres	maikell.verkade@sweco.nl
Gecontroleerd door	Sjoerd Bazuin
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Maarten Mouissie
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Kader van het onderzoek	5
1.3	Doelstelling onderzoek	5
1.4	Ligging plangebied	5
1.5	Voorgenomen activiteiten	7
2	Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden	8
2.1	Toetsingkader	8
2.2	Inventarisatie	8
2.3	Analyse van de mogelijke effecten	9
3	Wet natuurbescherming: soortenbescherming	10
3.1	Toetsingkader	10
3.2	Methode	13
3.3	Voorkomende ecotopen	13
3.4	Planten	17
3.5	Vogels	17
3.6	Vleermuizen	18
3.7	Overige zoogdieren	19
3.8	Amfibieën en reptielen	21
3.9	Vissen	21
3.10	Ongewervelden	22
4	Aanvullend soortenonderzoek	23
4.1	Inleiding	23
4.2	Vogels	23
4.3	Vleermuizen	23
4.4	Kleine marterachtigen	26
5	Natuurbeleidskaders	27
5.1	Toetsingskader	27
5.2	Natuurnetwerk Nederland	27
5.3	Gebieden buiten het NNN	28
5.4	Gemeentelijk beleid	30
6	Conclusies	31
6.1	Wet natuurbescherming	31
6.2	Natuurbeleidskaders	32
	Referenties	33

Bijlage 1 Notitie Aeries

Bijlage 2 Soorteninventarisatie

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Heerhugowaard heeft het plan opgevat om een gebied ten noordwesten van Heerhugowaard de bestemming wonen te geven. Om de mogelijkheid te creëren om woningen te bouwen moet een bestemmingsplanwijziging voor het plangebied worden doorgevoerd. Dit rapport gaat in op het onderdeel natuur in het kader van de bestemmingsplanwijziging.

1.2 Kader van het onderzoek

Projecten of handelingen dienen te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende kaders:

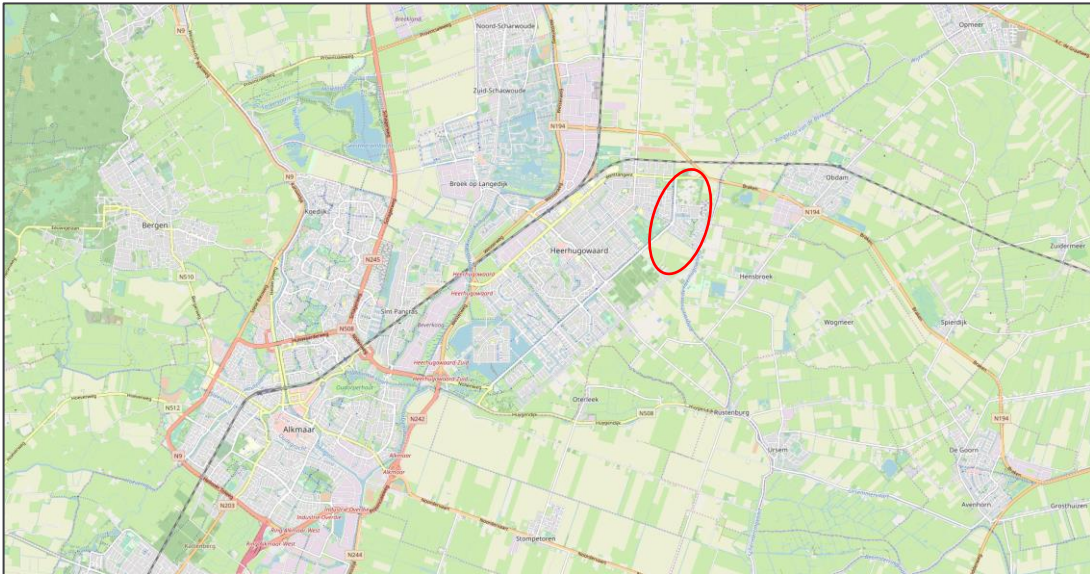
- Wet natuurbescherming:
  - Natura 2000-gebieden
  - Soorten
  - Houtopstanden
- Natuurnetwerk Nederland (NNN)
- Gebieden buiten het NNN zoals weidevogelleefgebied en ganzenfoerageergebied.

1.3 Doelstelling onderzoek

Het verkennend onderzoek is er op gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het projectgebied en de mogelijke vervolgstappen die moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures. Op basis van het verkennend onderzoek heeft aanvullend onderzoek plaatsgevonden.. In het verkennend en aanvullend onderzoek heeft toetsing plaatsgevonden op beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde soorten en op de natuurbeleidskaders. Afhankelijk van het resultaat moeten vervolgstappen al dan niet worden doorlopen.

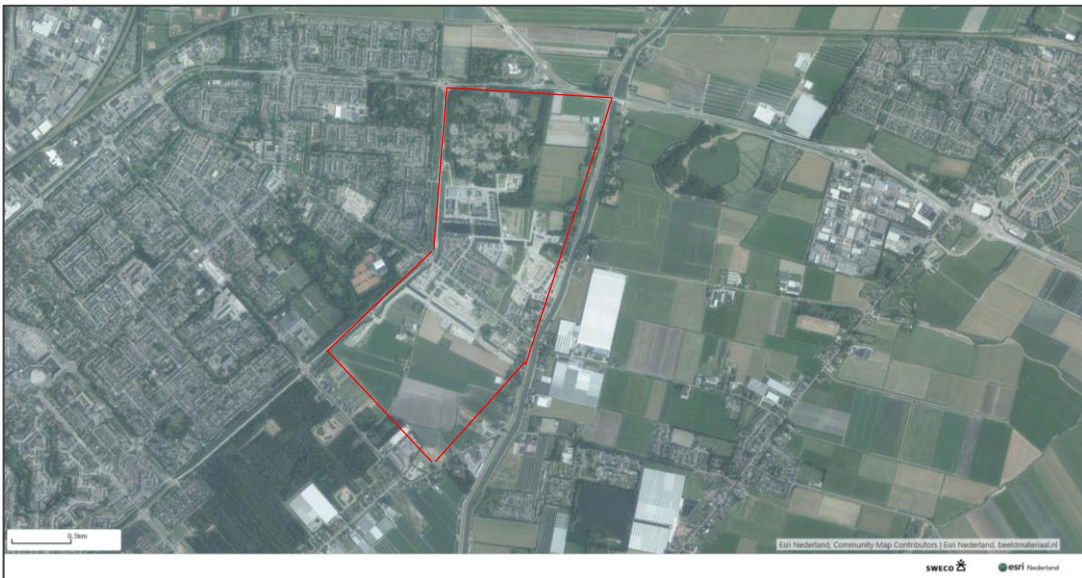
1.4 Ligging plangebied

Het plangebied is aan de noordoostzijde van Heerhugowaard gelegen, op circa 2,7 kilometer afstand. Het plangebied wordt begrenst door de Krusemanlaan in het noorden, de Oostdijk in het oosten, de Oosttangent in het westen en Beukenlaan in het zuiden. De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. Het midden van het plangebied is X: 119.640, Y: 520.065.

Figuur 1. Ligging plangebied.

Het plangebied wordt gevormd door Reigersdaal (gelegen in het noorden van het plangebied), weilanden, akkers, een woonwijk (centraal gelegen in het plangebied) en de gemeentewerf van Heerhugowaard (gelegen in het zuiden van het plangebied). Een overzicht van het plangebied is weergegeven in figuur 2.

Figuur 2. Overzicht plangebied.

1.5 Voorgenomen activiteiten

Binnen het plangebied zal woningbouw plaats gaan vinden. Hiervoor worden onder andere de navolgende activiteiten uitgevoerd:

- slopen van gebouwen;
- verwijderen/kappen van struiken en bomen;
- dempen van watergangen;
- grondwerkzaamheden t.b.v. onder- en bovengrondse infrastructuur;
- aanbrengen voorbelasting;
- bouw- en woonrijp maken.

2 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

2.1 Toetsingkader

De Wet natuurbescherming heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel niet toegestaan. Binnen het kader van de Wnb is ook toetsing nodig van effecten in het kader van de externe werking van toepassing. Bij de toetsing zijn er de volgende procedurevarianten:

- geen nader onderzoek: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig);
- voortoets: effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten;
- verslechteringstoets: effecten kunnen op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten, significantie hiervan wel;
- passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de Voortoets of Verslechteringstoets niet worden uitgesloten;
- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de Passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Indien negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten is in ieder geval een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.

Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) maakt onderdeel uit van de Wet natuurbescherming. Vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden bij een toename aan stikstofdepositie is gekoppeld aan het PAS. Dit programma is via het Besluit PAS in de Wet natuurbescherming verankerd. In de Regeling PAS zijn de volgende te volgen procedureregels vastgelegd ten aanzien van nieuwe projecten en/of andere handelingen:

- toename van minder dan 0,05 mol N/ha/jr: geen vergunning en geen melding nodig;
- toename van 0,05-1 mol N/ha/jr: geen vergunning nodig, een melding volstaat¹;
- toename van meer dan 1 mol N/ha/jr: vergunning nodig.

Voor het uitvoeren van de stikstofberekening dient gebruik te worden gemaakt van de Aeries calculator. Bij een melding of vergunningaanvraag dient deze berekening te worden bijgevoegd. Bij een vergunningaanvraag zal door het bevoegd gezag worden bepaald of er nog ontwikkelingsruimte beschikbaar is voor de toename van stikstof voor de betreffende habitattypen of soorten². Op basis daarvan zal worden bepaald of een vergunning kan worden verleend.

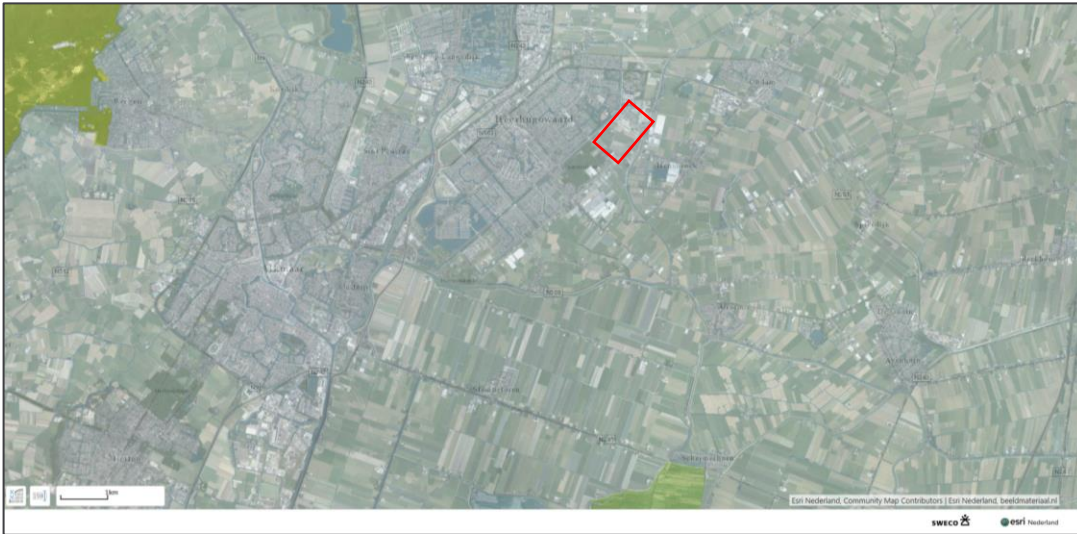
2.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Uit deze gebiedendatabase blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op een afstand circa 6,9 km ten zuiden van het plangebied is gelegen. Dit betreft Eilandspolder. Op ongeveer 10,8 km ten westen van het plangebied is het Noordhollands Duinreservaat gelegen (zie figuur 3) .

¹ Wanneer een melding volstaat (bij 0,05 mol N/ha/jr of bij 1 mol N/ha/jr) hangt af van de beschikbare ontwikkelingsruimte voor het betreffende Natura 2000-gebied.

² In de Aeries monitor is in te zien voor welke gebieden geen ruimte meer beschikbaar is. Omdat deze informatie niet altijd up-to-date kan deze afwijken van de beoordeling van de provincie.

Figuur 3. Ligging plangebied t.o.v. Natura 2000-gebieden.

2.3 Analyse van de mogelijke effecten

Het plangebied is op relatief grote afstand (> 7 kilometer) gelegen van enkele Natura 2000-gebieden. Negatieve effecten door externe werking zoals verstoring door geluid, licht, optische verstoring e.d. zijn dan ook op voorhand uit te sluiten. Het plan voorziet in de realisatie van woningbouw. Door de realisatie van de woningen zal de uitstoot aan stikstof toenemen. In het Natura 2000-gebied Eilandpolder komt het stikstofgevoelige habitat overgangs- en trilvenen voor. Op voorhand zijn negatieve effecten door een mogelijke (tijdelijke) toename aan stikstofdepositie in de aanleg- als de gebruiksfase niet uit te sluiten. Het uitvoeren van een Aeriusberekening zal inzicht geven of daadwerkelijk sprake is van een (tijdelijke) toename aan stikstofdepositie.

AERIUS-berekening

Om te bepalen of daadwerkelijk effecten op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden optreedt is door Sweco (Jansen, 2019) een notitie opgesteld met daarin een AERIUS-berekening voor zowel de aanleg- als gebruiksfase. De conclusie uit deze notitie wordt hieronder weergegeven. De volledige notitie en de AERIUS-berekeningen zijn als bijlage (zie bijlage 1) aan dit rapport toegevoegd.

Tijdens de gebruiksfase zijn geen significante negatieve effecten te verwachten. Tijdens de aanlegfase treden er geen significante effecten op zolang de totale emissies van de mobiele werktuigen niet boven de 5.300 kg NOx/jaar uitkomt en er niet meer dan 18.250 vrachtwagens/jaar nodig zijn. Zolang aan deze voorwaarden wordt voldaan is geen vergunningverlening Wet natuurbescherming nodig en is er ook geen meldingsplicht. Indien niet aan deze voorwaarden wordt voldaan is wel een vergunning nodig. Of deze vergunning verleend kan worden is afhankelijk van de dan beschikbare ontwikkelingsruimte.

3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

3.1 Toetsingkader

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Zorgplicht (artikel 1.11)

- lid 1) Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
- lid 2) De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - onderdeel a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
  - onderdeel b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - onderdeel c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
- lid 3) Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.)

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.)

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten* geldt dat voortplantings- en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond.

Voor *Andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten.

Ten aanzien van de *andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming. Met artikel 3.10 van de wet wordt het mogelijk gemaakt om die bescherming op te heffen om redenen die onder meer verband houden met ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of verband houden met onder meer het bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen. Met artikel 4 van de Verordening vrijstelling soorten Noord-Holland (Provincie Noord-Holland, 2016) wordt een dergelijke vrijstelling gegeven. De diersoorten waarop de vrijstelling ten behoeve van ruimtelijke ingrepen ziet worden genoemd in tabel 1. Het betreft diersoorten waarvoor onder de gelding van de Flora- en faunawet, op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en de Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, reeds een vrijstelling gold.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten in Noord-Holland

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europæus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
Middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>

In artikel 5 van de Verordening vrijstelling soorten Noord-Holland is de meldings- en rapportageplicht opgenomen. Deze zijn opgenomen zodat er een goed beeld gehouden kan worden op welke manier er van de vrijstelling gebruikt wordt gemaakt en de vrijstelling niet zorgt voor een verslechtering van de desbetreffende soort. Ook zijn hier een aantal artikelen opgenomen die helderheid verschaffen over wie de vrijstelling mag gebruiken en wordt de link met het Faunabeheerplan vastgelegd. Voordat er tot uitvoering van de vrijstelling overgegaan mag worden moet de intentie tot uitvoering aan de provincie worden gemeld. Dit zodat het bevoegd gezag op de hoogte is van het gebruik van de door hen verleende vrijstelling en de mogelijkheid heeft tot (steekproefsgewijze) controle. In de melding zal de eigenaar, de grondgebruiker of degene aan wie namens hem, conform artikel 3.15 zevende lid van de wet, toestemming is verleend, aangeven wanneer er waar uitvoert zal worden op grond van de vrijstelling. Eventuele latere wijzigingen van dit voornemen moeten ook worden doorgegeven. Ter controle op de gunstige staat van instandhouding van de soort en in verband met de evaluatie van de toegepaste werkwijze is het van belang dat de grondgebruiker, aan het einde van de periode van uitvoering rapporteert (Provincie Noord-Holland, 2016).

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de wet geldt een ontheffingsplicht. Deze kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in

afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuw wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

3.2 Methode

Bronnenonderzoek

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied. De inventarisatie bestaat uit een bronnenonderzoek, een verkennend veldbezoek en habitatgeschiktheid beoordeling.

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving. Hiervoor zijn de volgende bronnen gebruikt:

- Nationale Database Flora en Fauna (NDFD; 2013-2018);
- onderzoeksrapporten.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een oriënterend veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaats gevonden op 17 december 2018 door twee deskundige ecologen van Sweco.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatgeschiktheidsbeoordeling wordt een inschatting gemaakt in hoeverre de te verwachten soort(groepen) en/of het geschikte biotoop beïnvloed kunnen worden door de voorgenomen activiteit. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soort(groepen) er nader (veld)onderzoek en eventueel ontheffingsplicht in kader van Wet natuurbescherming van toepassing is. Het onderzoek beperkt zich tot op grond van de Wnb beschermde planten- en diersoorten. Niet-beschermde Rode lijstsoorten die in het plangebied (kunnen) voorkomen zoals diverse soorten paddenstoelen en vaatplanten worden niet in het onderzoek betrokken omdat deze soorten niet relevant zijn voor toetsing aan de Wet natuurbescherming.

3.3 Voorkomende ecotopen

Binnen het plangebied komen diverse ecotopen voor. Het plangebied wordt door diverse wegen (noord/zuid en oost/west) doorsneden. Gemakshalve is het plangebied in een noordelijk en een zuidelijk deel ingedeeld.

Noordelijk deel

Binnen dit deel van het plangebied zijn akkers en graslanden (weilanden) te vinden. Deze worden doorsneden door watergangen (sloten). Daarnaast zijn enkele (kleine) bosgebieden te vinden. Ook bevindt zich in dit deel van het plangebied een nieuwbouwwijk die in deels bewoond en deels in ontwikkeling is. Hier zijn ook enkele grotere waterpartijen te vinden. Een impressie van het noordelijke deel van het plangebied wordt weergegeven in figuur 4.

Zuidelijk deel

Het overgrote deel van het plangebied bestaat uit grasland (weiland) en akkers. Deze worden doorsneden door watergangen (sloten). Binnen het plangebied zijn enkele

vrijstaande (bedrijfs)woningen met opstallen/loodsen aanwezig. Een impressie van het zuidelijke deel van het plangebied wordt weergegeven in figuur X.

Figuur 4. Overzicht voorkomende ecotopen noordelijk deel.

Figuur 5. Overzicht voorkomende ecotopen zuidelijk deel.

Om een indruk te krijgen van aanwezige beschermde soorten in en in de omgeving van het plangebied is de NDFF geraadpleegd. In onderstaande tabel worden de waargenomen, zoals opgenomen in de NDFF, beschermde soortenweergegeven.

Tabel 2. Beschermde soorten in- en in de omgeving van het plangebied (NDFF, 2013-2018)

Soort(groep)	Beschermingsstatus
<i>Amfibieën</i>	
Gewone pad	Artikel 3.10 / Overige soorten / <i>Vrijgesteld</i>
Kleine watersalamander	Artikel 3.10 / Overige soorten / <i>Vrijgesteld</i>
Rugstreeppad	Artikel 3.5 / Hbr

**Vervolg tabel 2. Beschermde soorten in- en in de omgeving van het plangebied
(NDFP, 2013-2018)**

Soort(groep)	Beschermingsstatus
<i>Vogels</i>	
Blauwe reiger	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Boerenzwaluw	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Boomkruiper	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Buizerd	Artikel 3.1 / VR / Categorie 4
Ekster	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Gekraagde roodstaart	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Gierzwaluw	Artikel 3.1 / VR / Categorie 2
Grauwe vliegenvanger	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Groene specht	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Grote bonte specht	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Havik	Artikel 3.1 / VR / Categorie 4
Huismus	Artikel 3.1 / VR / Categorie 2
Huiszwaluw	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
IJsvogel	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Koolmees	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Oeverzwaluw	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Pimpelmees	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Ransuil	Artikel 3.1 / VR / Categorie 4
Sperwer	Artikel 3.1 / VR / Categorie 4
Spreeuw	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Steenuil	Artikel 3.1 / VR / Categorie 1
Torenvalk	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Zwarte kraai	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
Zwarte roodstaart	Artikel 3.1 / VR / Categorie 5
<i>Vleermuizen</i>	
Baardvleermuis	Artikel 3.5 / HR
Gewone dwergvleermuis	Artikel 3.5 / HR
Gewone grootoorvleermuis	Artikel 3.5 / HR
Laatvlieger	Artikel 3.5 / HR
Meervleermuis	Artikel 3.5 / HR
Rosse vleermuis	Artikel 3.5 / HR
Ruige dwergvleermuis	Artikel 3.5 / HR
Tweekleurige vleermuis	Artikel 3.5 / HR
Watervleermuis	Artikel 3.5 / HR
<i>Grondgebonden zoogdieren</i>	
Gewone bosmuis	Artikel 3.10 / Overige soorten / <i>Vrijgesteld</i>
Boommarter	Artikel 3.10 / Overige soorten
Bunzing	Artikel 3.10 / Overige soorten
Egel	Artikel 3.10 / Overige soorten / <i>Vrijgesteld</i>
Haas	Artikel 3.10 / Overige soorten / <i>Vrijgesteld</i>
Hermelijn	Artikel 3.10 / Overige soorten
Huismuis	Artikel 3.10 / Overige soorten / <i>Vrijgesteld</i>
Huisspitsmuis	Artikel 3.10 / Overige soorten / <i>Vrijgesteld</i>
Konijn	Artikel 3.10 / Overige soorten / <i>Vrijgesteld</i>
Waterspitsmuis	Artikel 3.10 / Overige soorten
Wezel	Artikel 3.10 / Overige soorten

3.4 Planten

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat in of in de directe omgeving van het plangebied geen beschermde planten zijn waargenomen.

Uit het veldbezoek blijkt dat binnen het plangebied geen geschikt habitat aanwezig is voor beschermde planten zoals dreps. Dreps komt voor op akkers, wegbermen en braakliggende gronden die zonnige, open plaatsen bieden met matig droge, vrij kalkarme en matig voedselrijke gronden zoals loss, leem en zavelgrond. Dergelijke habitats zijn binnen het plangebied niet aanwezig.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Aanwezigheid van beschermde planten wordt op basis van de verspreidingsgegevens en de aanwezige habitats uitgesloten. Het uitvoeren van aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

3.5 Vogels

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Uit het bronnenonderzoek komt naar voren dat in en/of in de omgeving van het plangebied voorkomen met een 'jaarrond beschermde nest en rustplaatsen'. Dit zijn de: buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, ransuil, sperwer en steenuil. Tevens zijn een aantal soorten in en/of in de omgeving aanwezig waarvan het nestplaats jaarrond beschermd³ is bij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden. Dit zijn de: blauwe reiger, boerenzwaluw, boomkruiper, ekster, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, huiszwaluw, ijsvogel, koolmees, oeverzwaluw, pimpelmees, spreeuw, torenvalk, zwarte kraai en zwarte roodstaart.

Het plangebied is gedurende het veldbezoek beoordeeld op de aanwezigheid van grote nesten die mogelijk door vogels met een jaarrond beschermd nest worden gebruikt beoordeeld. Binnen het plangebied zijn nauwelijks grote nesten in bomen aangetroffen; enkel op het terrein van Reigerdael is een eksternest aangetroffen. Dit nest bevond zich in een loofboom op grote hoogte waardoor het niet aannemelijk is dat het nest door een ransuil wordt gebruikt. Ransuilen hebben een sterke voorkeur om hun nest in naaldbomen te hebben.

Binnen het plangebied zijn enkele opstallen aanwezig die potentieel geschikt zijn voor met name kerkuil en mogelijk steenuil. Bij de inspectie van de opstallen zijn geen aanwijzingen gevonden in de vorm van braakballen of poepsporen die duiden op de aanwezigheid van uilen. Niet alle opstallen zijn inpandig geïnspecteerd omdat deze niet toegankelijk waren tijdens het veldbezoek. Tijdens het veldbezoek is de voormalige eigenaar, en thans gebruiker, van de opstallen aan de Oosterweg 6 bevraagd naar de aanwezigheid van uilen op zijn terrein. De gebruiker antwoordde daarop dat in het verleden wel een uil heeft gebroed op het terrein, maar dat hij niet weet of dat nu nog het geval is. Dit omdat hij al enkele jaren niet meer op het terrein woont. Bij doorvragen en omschrijven van de te verwachte

---

³ Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd. Op de nesten voor eenmalig gebruik bestaat één uitzondering. Dit zijn nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze nesten zijn niet jaarrond beschermd. Indien er echter zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden zijn die dit niet rechtvaardigen zijn de nesten toch jaarrond beschermd. Er dient voldoende alternatieve leefomgeving in de omgeving van het plangebied te zijn om zich elders te kunnen vestigen. De soorten uit deze categorie vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd.

uilensoorten kerkuil en steenuil werd geen duidelijk antwoord gegeven welke soort het zou kunnen zijn. Verder vertelde de gebruiker dat op het terrein een 'valkenkast' op het terrein staat dat jaarlijks bezet is.

Tot slot zijn binnen het plangebied potentieel geschikte nestlocaties en leefgebied voor de huismus aanwezig.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Binnen het plangebied is geschikt habitat aanwezig voor enkele vogelsoorten (kerkuil en/of steenuil) met een jaarrond beschermd nest. Door de voorgenomen ontwikkelingen gaat mogelijk nestgelegenheid en/of functioneel leefgebied van genoemde soorten verloren. Het uitvoeren van een aanvullend soortenonderzoek naar het voorkomen van deze soorten is noodzakelijk om het daadwerkelijke effect vast te stellen. Vooralsnog is niet uit te sluiten dat het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

Het eksternest zal door de voorgenomen ontwikkeling verloren gaan. In de directe omgeving van het plangebied zijn voldoende alternatieve nestgelegenheden aanwezig waardoor er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden zijn om dit nest als jaarrond beschermd aan te merken.

Naast potentieel voorkomende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest, komen algemeen broedende vogels in het plangebied voor. Effecten op algemeen broedende vogels is te voorkomen door de werkzaamheden te starten voor of na het broedseizoen. In de regel wordt als broedseizoen 15 maart tot 15 juli aangehouden. Deze periode is een indicatie omdat in de Wet natuurbescherming niet over een periode wordt gesproken omdat per soort het broedseizoen varieert. Van belang is of een een broedende vogel aanwezig is.

3.6 Vleermuizen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Volgens het bronnenonderzoek zijn in en nabij het plangebied diverse soorten vleermuizen waargenomen. De waargenomen soorten betreffen de: baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis.

Vleermuissoorten zijn te verdelen in boombewonende en gebouwbewonende soorten. Binnen het plangebied komen zowel bomen als gebouwen voor waardoor zowel boom- als gebouwbewonende vleermuizen in potentie in het plangebied kunnen voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn de te verwijderen beoordeeld op aanwezigheid van holtes en/of scheuren in bomen. In dergelijke ruimtes kunnen vleermuizen verblijven. Daarnaast zijn de te verwijderen gebouwen beoordeeld op aanwezigheid van openingen die geschikt zijn voor vleermuizen om in te vliegen zoals open stootvoegen, losliggende/niet aansluitende dakpannen, etc.

De binnen het plangebied gelegen woningen zijn beoordeeld op de aanwezigheid van losliggende dakpannen, stootvoegen, boeiboorden, e.d. die vleermuizen kunnen gebruiken om toegang te krijgen tot onder de dakpannen of spouw. Uit de beoordeling blijkt dat alleen de woningen die aanwezig zijn op het terrein van Reigersdaal en de woning aan de Oosterweg 8 potentieel geschikt zijn voor vleermuizen.

De aanwezige bomen zijn beoordeeld op de aanwezigheid van scheuren, loszittende bast en/of holtes. Vleermuizen kunnen dergelijke locaties gebruiken als vaste rust- en verblijfplaats. Binnen het plangebied zijn bomen met scheuren of loszittende bast

aangetroffen. De aanwezigheid van boombewonende vleermuizen binnen het plangebied is dan ook niet uit te sluiten.

Naast verblijfplaatsen zijn foerageergebied en vliegroutes voor vleermuizen van belang. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen zoals watergangen of hoogopgaande lijnvormige beplanting zoals een bommenrij als vliegroute. Binnen het plangebied is langs de Oostweg een bommenrij aanwezig die potentieel geschikt is als vliegroute. De aanwezigheid van een vliegroute binnen het plangebied is niet uit te sluiten.

Foerageren doen vleermuizen daar waar voldoende voedselaanbod is. Dit is vaak te vinden boven waterpartijen of groene elementen zoals bosschages, tuinen of bossen. Binnen het plangebied zijn diverse watergangen te vinden, maar ook groene elementen. Met name ter plaatse van Reigersdaal is veel groen aanwezig. Niet uit te sluiten is dat binnen het plangebied foerageergebieden van vleermuizen aanwezig zijn.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Binnen het plangebied zijn potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden voor vleermuizen aanwezig. Door het kappen van bomen en het slopen van bebouwing is niet uit te sluiten dat vaste rust- en verblijfplaatsen, vliegroutes en/of foerageergebieden worden aangetast. Het uitvoeren van een aanvullend soortenonderzoek naar het voorkomen van vleermuizen is noodzakelijk om het daadwerkelijke effect vast te stellen. Vooral nog is niet uit te sluiten dat het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

3.7 Overige zoogdieren

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat in of in de omgeving van het plangebied beschermde zoogdieren voorkomen. Dit zijn: boomarter, bunzing, hermelijn, waterspitsmuis en wezel. Tevens komen algemeen beschermde soorten voor zoals gewone bosmuis, egel, haas, huismuis, huisspitsmuis en konijn.

Boommarters verblijven in grote holten in voornamelijk zomereiken en beuken maar soms ook in gebouwen of zelfs het open veld. Ze foerageren veel op de grond alwaar ze op muizen jagen. Binnen het plangebied lijken geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig. De aanwezigheid van vaste rust- en of verblijfplaatsen van de boomarter is in het plangebied uit te sluiten.

Binnen het plangebied is geschikt habitat aanwezig voor kleine marterachtigen. De bunzing komt in verschillende landschapstypen voor, maar heeft een sterke voorkeur voor kleinschalige en structuurrijke landschappen met wateren of hoge grondwaterstand. De bunzing is bijvoorbeeld thuis in terreinen met een afwisseling van sloten en greppels, weilanden, akkers, houtwallen en bosschages, zoals op veel landgoederen in Nederland. Bosranden worden veel betrokken gedurende zomer. Daarnaast kunnen ze ook prima op boerenerven, in dorpen en in groenstedelijke randen leven; waar ze gebouwen zoals hooischuren en zelfs moderne woonhuizen betrekken. Soms wordt de bunzing ook binnen grotere bosgebieden aangetroffen, maar het lijkt vooral een soort van afwisselende en halfopen landschappen te zijn. De grootte van een leefgebied van de bunzing bedraagt naar gelang de habitatkwaliteiten (zoals voedselaanbod) en aanwezigheid van concurrerende soortgenoten zo'n 65 tot 250 hectaren (schattingen lopen uiteen in de literatuur), waarbij de mannetjes een duidelijk groter territorium beslaan. Het is niet onaannemelijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van een bunzingterritorium.

Wezels kunnen in verscheidene landschappen worden aangetroffen, waarbij de voorkeur uitgaat naar structuurrijke terreinen met een afwisseling van bos en veld. Daarin wordt een combinatie van min of meer dichte structuren zoals ruigten, hoog gras- of rietland, bosjes en/of houtwallen betrokken. In tegenstelling tot de voorkeur van natte terreinen bij de hermelijn, komen wezels meer in drogere terreinen voor. Een belangrijke voorwaarde is dat woelmuizen als betrouwbare prooibasis met een geregelde populatiecyclus aanwezig zijn. De territoriumgrootte van de wezel varieert naar gelang het seizoen (zomer- versus winterhalfjaar), prooidierdichtheden en andere habitatkwaliteiten, zoals dekking. Homeranges liggen volgens schattingen in de orde van enkele tot een tiental hectaren. Het is niet onaannemelijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van enkele wezelterritoria.

De hermelijn kan in verscheidene natuurterreinen voorkomen, zoals in bos, duin, moerasgebied of kleinschalig cultuurlandschap met een afwisseling van bijvoorbeeld graslanden en houtwallen. De hermelijn lijkt een voorkeur te hebben voor terreinen met wateren of hoge grondwaterstand, zoals in beekdalen, rivieruiterwaarden en veen(weide)gebieden. De aanwezigheid van vaste- rust en verblijfplaatsen van de hermelijn is in het plangebied niet uit te sluiten.

De gebruiker van de opstallen aan de Oosterweg 6 gaf aan dat de katten regelmatig kleine marterachtigen meenamen. Bij het beschrijven van de bunzing, hermelijn en wezel werd alleen aangegeven dat het geen bunzing kan zijn geweest. Van de andere soorten werd geen bevestiging of ontkenning gegeven. Wel moet een kanttekening bij de opmerking worden geplaatst. Katten, en dan met name katers, kunnen grote afstanden afleggen waardoor de aanwezigheid van kleine marterachtigen binnen het plangebied niet met zekerheid is te stellen. Wel kan worden gesteld dat kleine marterachtigen in of in de directe omgeving van het plangebied voorkomen.

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. Ook wordt hij veelvuldig aangetroffen langs de binnenduinrand, natuurlijke duinmeren en kunstmatige infiltratiegebieden. De waterspitsmuis komt alleen daar voor waar bodembedekkende vegetatie aanwezig en waar binnen een straal van 500 meter water is te vinden. Bovendien moet er in de oevers voldoende schuilmogelijkheid zijn waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooi op te eten (Zoogdierverseniging). Dergelijke habitats zijn binnen het plangebied niet aanwezig waardoor het voorkomen van de waterspitsmuis binnen het plangebied is uitgesloten.

Het plangebied biedt geschikt habitat voor algemeen voorkomende soorten zoals veldmuis, gewone bosmuis en huisspitsmuis.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

De voorgenomen ontwikkelingen hebben mogelijk een negatief effect op de hermelijn en wezel. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om de aan- dan wel afwezigheid van deze soorten vast te stellen. Afhankelijk van de resultaten kan het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming nodig zijn..

Naast een mogelijk effect op hermelijn en wezel hebben de voorgenomen ontwikkelingen ook mogelijk een effect op algemeen voorkomende soorten die zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Effecten op algemeen voorkomende soorten zijn te voorkomen door de werkzaamheden zo uit te voeren dat effecten worden verminderd of voorkomen. In een ecologisch werkprotocol wordt nader beschreven hoe effecten zijn te mitigeren in het kader

van de zorgplicht. Om gebruikt te kunnen maken van de vrijstelling dient een melding bij het bevoegd gezag te worden gedaan.

3.8 Amfibieën en reptielen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

In of in de directe omgeving van het plangebied is de rugstreeppad waargenomen.

Daarnaast zijn waarnemingen bekend van de algemeen beschermde soorten gewone pad en de kleine watersalamander.

De rugstreeppad voor zijn voortplanting afhankelijk van ondiepe snel opwarmende heldere wateren zonder vis en met weinig vegetatie en een open zandige oever. Volwassen dieren verblijven binnen bereik van geschikt voortplantingshabitat. De sloten in en rondom het plangebied zijn voor deze soort ongeschikt en eveneens ontbreekt geschikt voortplantingswater binnen het plangebied. Daarom kan de aanwezigheid van rugstreeppadden in het plangebied uitgesloten worden.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Omdat op grond van habitat en verspreiding de aanwezigheid van beschermde amfibie- en reptielsoorten uitgesloten wordt zijn er ook geen effecten van de voorgenomen plannen in het plangebied op beide soortgroepen te verwachten. Wel kunnen algemene soorten zoals de gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander voorkomen. Indien watergangen gedempt wordt dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht voor deze soorten. Ten aanzien van beschermde soorten amfibieën en reptielen is geen nader onderzoek of ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Door de voorgenomen ontwikkeling kan geschikt leefgebied voor de rugstreeppad ontstaan. Wanneer geschikt leefgebied ontstaat en de rugstreeppad koloniseert dit gebied, dan zal een ontheffing Wnb moeten worden aangevraagd.

3.9 Vissen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

In en nabij het plangebied zijn geen waarnemingen van beschermde vissen bekend. De zwaardere beschermde soorten stellen specifieke eisen aan hun leefgebied en de sloten rondom het plangebied voldoen hier niet aan. Daarom kan de aanwezigheid van beschermde vissoorten binnen het plangebied uitgesloten worden.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Ten aanzien van beschermde soorten vissen is geen nader onderzoek of ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig. Wel kunnen algemene soorten zoals blankvoorn, zeelt, snoek, baars, driedoornige- en tiendoornige stekelbaars voorkomen. Indien watergangen gedempt wordt dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht voor deze soorten.

3.10 Ongewervelden

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Uit het bronnenzoek is de aanwezigheid van beschermde ongewervelden niet naar voren gekomen.

Beschermde ongewervelden stellen specifieke eisen aan hun leefgebied en de aanwezige ecotopen binnen het plangebied voldoen hier niet aan. Daarom kan de aanwezigheid van beschermde ongewervelden binnen het plangebied uitgesloten worden.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van het bronnenonderzoek en de afwezigheid van geschikt habitat wordt de aanwezigheid van beschermde ongewervelden uitgesloten. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

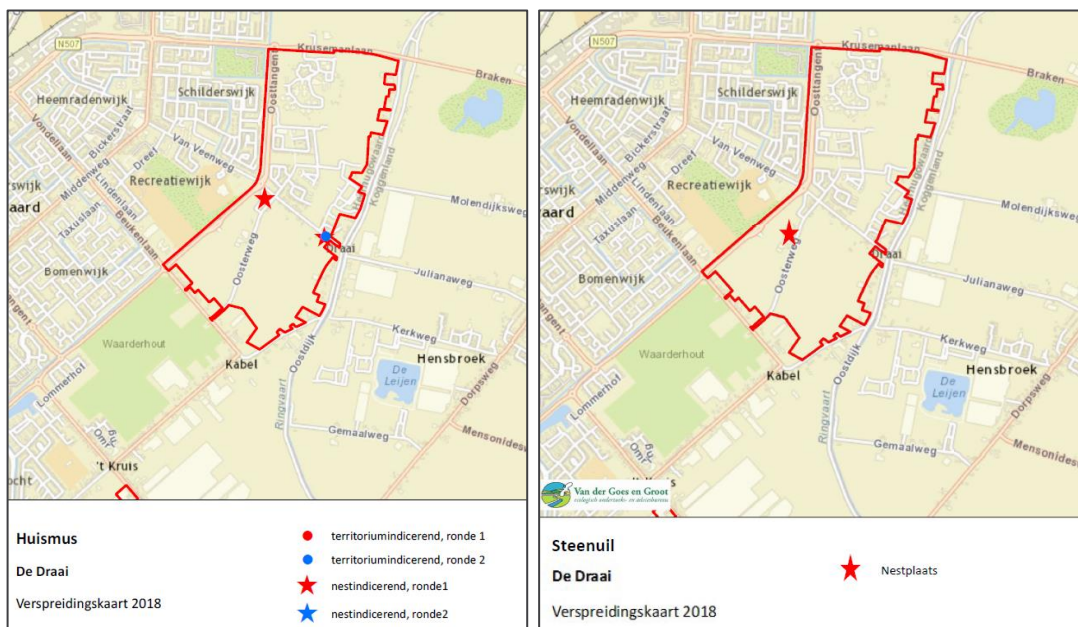
4 Aanvullend soortenonderzoek

4.1 Inleiding

Door adviesbureau Van der Goes en Groot is in 2018 een aanvullend soortenonderzoek uitgevoerd⁴. De resultaten van het aanvullend soortenonderzoek zijn integraal, beknopt, in deze rapportage opgenomen. Het complete soortenonderzoek is als bijlage aan deze rapportage toegevoegd.

4.2 Vogels

In het plangebied komen jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vogels voor (zie figuren 6 en 7), namelijk die van huismus en steenuil⁵. Mogelijk zijn er nog nesten van buizerd en sperwer aanwezig. Aangezien de bebouwing en bomen waar de (mogelijke) nestplaatsen zijn aangetroffen en de directe omgeving niet wordt gesloopt of aangetast is het niet nodig een ontheffingsaanvraag in te dienen voor deze soorten.

Figuren 6 en 7. Verspreiding huismus (links) en steenuil (rechts) (bron: Van der Goes en Groot).

4.3 Vleermuizen

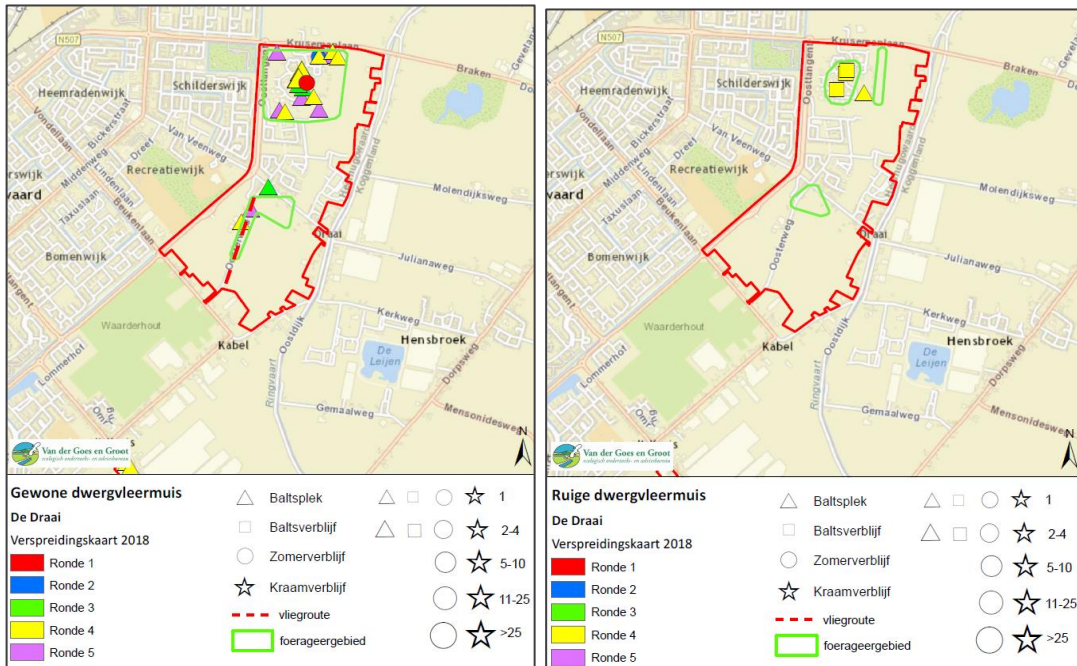
In het plangebied foerageren verschillende soorten vleermuizen (zie figuren 8 t/m 11). Dit foerageergebied is essentieel voor baardvleermuis en mogelijk voor gewone dwergvleermuis. Door de plannen zal dit foerageergebied grotendeels verdwijnen.

In het plangebied zijn verblijvende vleermuizen aangetroffen. Het gaat om gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en baardvleermuis. De werkzaamheden zullen een negatief effect hebben op de verblijfplaatsen van de aangetroffen vleermuizen en er dient een plan van aanpak gemaakt te worden waarin mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven om negatieve effecten die kunnen optreden teniet te doen. Dit plan dient te worden ingediend in het kader van een Waboprocedure of in het kader van

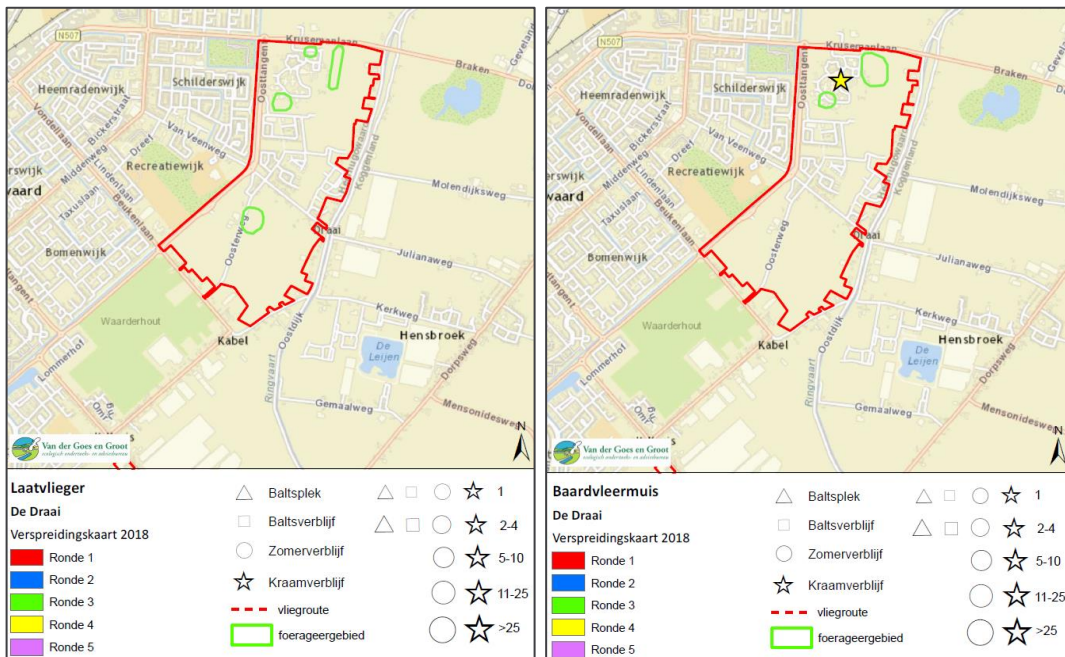
⁴ Inventarisatie De Draai te Heerhugowaard. Van der Goes en Groot, 6 november 2018.

⁵ Omdat deze locatie al eerder bekend is geworden is voor deze soort reeds een 'Activiteitenplan' opgesteld met mitigerende en compenserende maatregelen en is ontheffing aangevraagd.

een ontheffingsaanvraag Wnb. Wanneer voldoende compenserende en/of mitigerende maatregelen worden getroffen wordt een verklaring van geen bedenkingen afgegeven (Wabo-procedure) of een ontheffing door de Provincie (ontheffingsaanvraag Wnb).

Figuren 8 en 9. Verspreiding gewone dwergvleermuis (links) en ruige dwergvleermuis (rechts) (bron: Van der Goes en Groot).

Figuren 10 en 11. Verspreiding laatvlieger (links) en baardvleermuis (rechts) (bron: Van der Goes en Groot).

4.4 Kleine marterachtigen

Binnen het plangebied en in het gebied daar omheen is potentieel leefgebied aanwezig voor niet vrijgestelde kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel).

Uit de resultaten van het onderzoek met de sporenbuizen en de cameravallen blijkt dat er geen marterachtigen zijn waargenomen in plangebied De Draai. Het aanvragen van een ontheffing Wnb voor een van deze soorten is niet noodzakelijk.

5 Natuurbeleidskaders

5.1 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd bestaat uit:

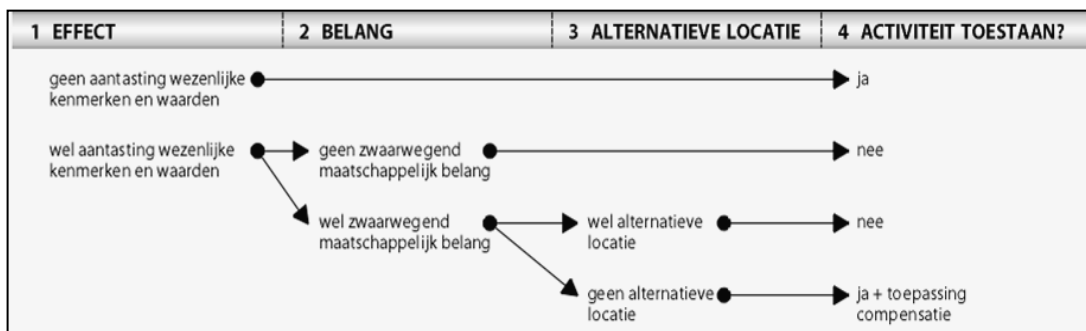
- Provinciaal beleid
  - Natuurnetwerk Nederland (NNN).
  - Gebieden buiten het NNN (zoals weidevogelleefgebied, ganzenfoerageergebied)
- Gemeentelijk beleid (varieert per gemeente).

5.2 Natuurnetwerk Nederland

Toetsingskader

De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het NNN voor de provincie Noord-Holland is vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV), mei 2018.

De afweging voor ingrepen in het NNN gaat volgens het “nee, tenzij-principe”. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren. Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van NNN gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van ‘nee, tenzij, procedure’. In de provincie Noord-Holland is de externe werking van het NNN niet van toepassing. Een “nee, tenzij-toets” behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

Figuur 12. Schema het “nee, tenzij”-principe van het compensatiebeginsel.

Inventarisatie

Voor de inventarisatie van NNN-gebieden is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase van de provincie Noord-Holland. Uit deze gebiedendatabase blijkt dat het dichtstbijzijnde NNN-gebied grenst aan de zuidzijde van het plangebied. Dit betreft het gebied 't Waarderhout. Op circa 350 meter ten oosten van het plangebied is een ander NNN-gebied gelegen. Dit betreft het gebied De Weel (zie figuur 13) .

Figuur 13. Ligging plangebied t.o.v. Natuurnetwerk Nederland.

Analyse en toetsing effecten

Het plangebied is niet gelegen in een NNN-gebied. Effecten op NNN-gebieden zijn, gelet op de ligging buiten een NNN-gebied en uitsluiting door externe werking, voor het voorgenomen plan uitgesloten. Het uitvoeren van een nee, tenzij-toets is niet noodzakelijk.

5.3 Gebieden buiten het NNN

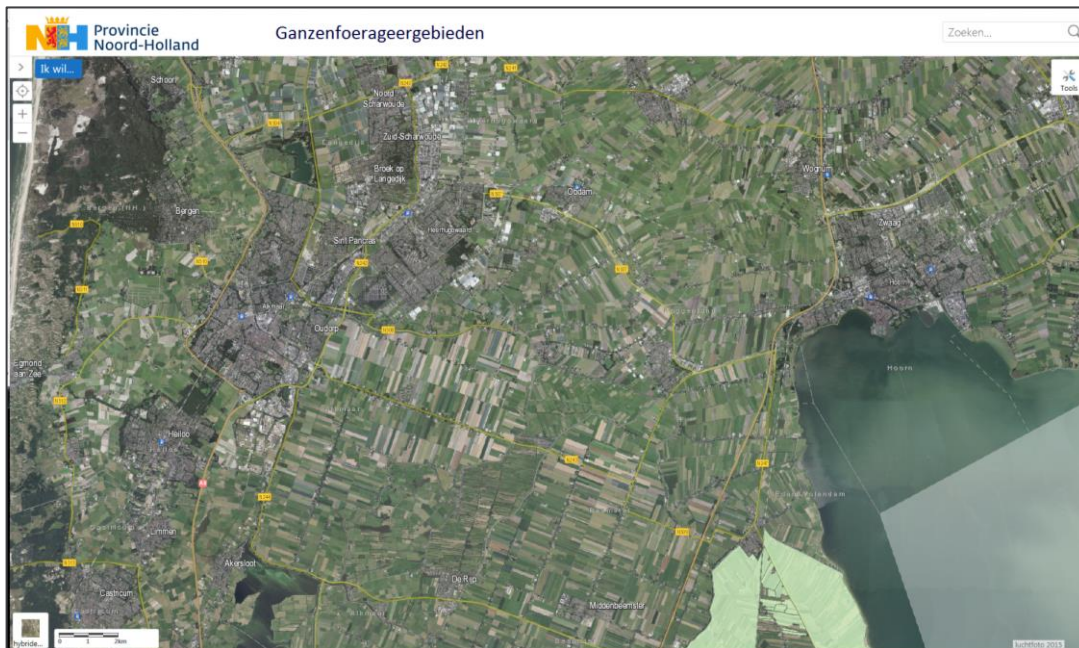
5.3.1 Ganzenfoerageergebied

Toetsingskader

De wettelijke bescherming van ganzenfoerageergebieden is op een zelfde manier geregeld als NNN-gebieden. Ook voor deze gebieden geldt dat externe werking niet van toepassing is

Inventarisatie

Voor de inventarisatie van ganzenfoerageergebieden is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase van de provincie Noord-Holland. Uit deze gebiedendatabase blijkt dat het/de dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied op een afstand circa 13,6 km ten zuidoosten van het plangebied is gelegen. Dit betreft het gebied Polder Zeevang (zie figuur 14).

Figuur 14. Ligging plangebied t.o.v. ganzenfoerageergebied.

Analyse en toetsing effecten

Het plangebied is niet gelegen in een ganzenfoerageergebied. Effecten op ganzenfoerageergebieden zijn, gelet op de ligging buiten een ganzenfoerageergebied en uitsluiting door externe werking, voor het voorgenomen plan uitgesloten. Het uitvoeren van een nader effectonderzoek is niet noodzakelijk.

5.3.2 Weidevogelleefgebied

Toetsingskader

De wettelijke bescherming van weidevogelleefgebieden is op een zelfde manier geregeld als NNN-gebieden. Ook voor deze gebieden geldt dat externe werking niet van toepassing is

Inventarisatie

Voor de inventarisatie van weidevogelleefgebieden is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase van de provincie Noord-Holland. Uit deze gebiedendatabase blijkt dat het dichtstbijzijnde weidevogelleefgebied op een afstand circa 650 meter ten noorden van het plangebied is gelegen. Dit betreft de weilanden nabij Obdammerdijk en Berkmeer (zie figuur 15).

Figuur 15. Ligging plangebied t.o.v. weidevogelleefgebied.

Analyse en toetsing effecten

Het plangebied is niet gelegen in een weidevogelleefgebied. Effecten op weidevogelleefgebieden zijn, gelet op de ligging buiten een weidevogelleefgebied en uitsluiting door externe werking, voor het voorgenomen plan uitgesloten. Het uitvoeren van een nader effectonderzoek is niet noodzakelijk.

5.4 Gemeentelijk beleid

De gemeente Heerhugowaard heeft voor zover bekend geen specifiek beleid op het gebied van groen, biodiversiteit of soortenbescherming. Specifiek gemeentelijk beleid is voor het voorgenomen plan niet van toepassing.

6 Conclusies

6.1 Wet natuurbescherming

Natura 2000-gebieden

Het plangebied is op relatief grote afstand gelegen van enkele Natura 2000-gebieden (Eilandspolder en Noordhollands Duinreservaat). De voorgenomen werkzaamheden hebben mogelijk een effect op beschermde natuurwaarden van de Natura 2000-gebieden. Door de realisatie van de woningen zal de uitstoot aan stikstof toenemen. In het Natura 2000-gebied Eilandspolder komt het stikstofgevoelige habitat overgangs- en trilvenen voor.

Uit de uitgevoerde AERIUS-berekening blijkt dat tijdens de gebruiksfase geen significante negatieve effecten te verwachten zijn. Tijdens de aanlegfase treden er geen significante effecten op zolang de totale emissies van de mobiele werktuigen niet boven de 5.300 kg NOx/jaar uitkomt en er niet meer dan 18.250 vrachtwagens/jaar nodig zijn. Zolang aan deze voorwaarden wordt voldaan is geen vergunningverlening Wet natuurbescherming nodig en is er ook geen meldingsplicht. Indien niet aan deze voorwaarden wordt voldaan is wel een vergunning nodig. Of deze vergunning verleend kan worden is afhankelijk van de dan beschikbare ontwikkelingsruimte.

Soortenbescherming

Binnen het plangebied is geschikt leefgebied aanwezig voor diverse beschermde soorten, namelijk: vogels (kerkuil, steenuil en huismus), vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger), kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) en algemeen beschermde soorten als gewone bosmuis, veldmuis en huisspitsmuis.

Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten worden beschadigd of vernietigd. Om vast te stellen of daadwerkelijk vaste rust- en verblijfplaatsen worden beschadigd of vernietigd dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd.

Uit het aanvullend onderzoek blijkt dat binnen het plangebied de volgende beschermde soorten een vaste rust- en verblijfplaats hebben: huismus, steenuil, baardvleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

De huismus heeft zijn verblijfplaats in de nieuwbouw en aan de rand van het plangebied. De verblijfplaatsen zijn aangetroffen in bebouwing dat niet zal worden gesloopt. Het functionele leefgebied van de huismus is echter ook beschermd. De directe omgeving van de huismus wordt door de voorgenomen ontwikkelingen niet aangetast. Het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is voor deze soort niet noodzakelijk.

Het gebouw waar de steenuil in verblijft zal in het kader van de ontwikkelingen worden gesloopt. Tevens zal het functionele leefgebied van de steenuil verdwijnen. Voor het vernietigen van de nestlocatie en functioneel leefgebied is een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd.

Binnen het plangebied zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis aangetroffen. Voorafgaand aan verwijderen van de bebouwing wordt een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd. Daarnaast zal een ontheffing moeten worden aangevraagd voor het vernietigen van essentieel foerageergebied van de baardvleermuis en de gewone dwergvleermuis. Overige functies binnen het plangebied zijn voor vleermuizen niet aanwezig.

6.2 Natuurbeleidskaders

Natuurnetwerk Nederland

De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op beschermde gebieden in het kader van het NNN. Er is geen nader veldonderzoek en/of effectonderzoek noodzakelijk. Ook is er geen nadere procedure noodzakelijk in de vorm van een “nee, tenzij-toets”.

Gebieden met natuurwaarden buiten het NNN

Ganzenfoerageergebied

De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op ganzenfoerageergebieden. Er is geen nader veldonderzoek en/of effectonderzoek noodzakelijk. Tevens zijn er geen maatregelen nodig om effecten te voorkomen.

Weidevogelleefgebied

De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op weidevogelleefgebieden. Er is geen nader veldonderzoek en/of effectonderzoek noodzakelijk. Tevens zijn er geen maatregelen nodig om effecten te voorkomen.

Gemeentelijk natuurbeleid

Gemeentelijk natuurbeleid is niet van toepassing

Referenties

- Damm, T., M. van Straaten en R.E. Brouwer (2016). *De Draai: cumulatief verslag werkzaamheden. Ontheffingsperiode 2014-2019*. Van der Goes en Groot. Alkmaar. GeoWeb | Sweco. *Ecologie – Natura 2000-gebieden*. Ingezien van <http://nlamsas047.sweco.se/WebViewer53/index.html?viewer=Ecologie.Ecologie> op 10 december 2018.
- Jansen, S. (2019). *Notitie Bestemmingsplan De Draai – AERIUS berekening*. Rapportnummer: 363209, 11 maart 2019. Sweco Nederland. De Bilt.
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). *Ecogrid*. Ingezien van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul#1> op 10 december 2018.
- Provincie Noord-Holland. *Ganzenfoerageergebieden*. Ingezien van <https://maps.noord-holland.nl/GeoWeb51HTML5/index.html?viewer=ganzenfoerageergebieden> op 10 december 2018.
- Provincie Noord-Holland. *Natuurbeheerplannen – Natuurnetwerk Nederland*. Ingezien van <https://maps.noord-holland.nl/GeoWeb51HTML5/index.html?viewer=nbp> op 10 december 2018.
- Provincie Noord-Holland. *Natuurbeheerplannen – Weidevogelleefgebied*. Ingezien van <https://maps.noord-holland.nl/GeoWeb51HTML5/index.html?viewer=nbp> op 10 december 2018.
- Provincie Noord-Holland (2016). *Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 3 oktober 2016 tot vaststelling van de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland*. Provinciaal Blad 2016 | 109.
- Provincie Noord-Holland (2018). *Provinciale Ruimtelijke Verordening*. Mei 2018. Directie Beleid | Sector Ruimtelijke Inrichting. Haarlem.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland – RVO. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland – RVO (2014). Ontheffing FF/75C/2013/0230
- Ronde, V. (2018). *Inventarisatie De Draai te Heerhugowaard. Inventarisatie in het kader van de natuurwetgeving*. G&G-rapport 20148-90. Concept, 6 november 2018. Van der Goes en Groot. Alkmaar.

Bijlage 1 Notitie Bestemmingsplan De Draai – AERIUS
berekening

Notitie

Onderwerp: Bestemmingsplan De Draai – AERIUS berekening
 Projectnummer: 363209
 Referentienummer: SWNL0240538
 Datum: 11-03-2019

1 Inleiding

Voor de gemeente Heerhugowaard wordt een herziening van het bestemmingsplan De Draai opgesteld (locatie zie figuur 1-1). Het bestemmingsplan maakt maximaal 2.750 woningen mogelijk. Hiervan zijn 855 woningen reeds gerealiseerd. Met betrekking tot de uitvoerbaarheid van het plan is een onderzoek uitgevoerd in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur. Het doel is om te bepalen of er vanuit deze wet- en regelgeving mogelijke belemmeringen zijn voor de ontwikkeling. Als onderdeel hiervan dienen de effecten van het plan op de stikstofdepositie in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden inzichtelijk te worden gemaakt. Daarbij dient te worden nagegaan of ten gevolge van het plan significante negatieve effecten optreden in stikstofgevoelige habitattypen en/of stikstofgevoelige leefgebieden van soorten. In deze notitie zijn de uitgangspunten en resultaten vastgelegd van de berekeningen van de stikstofdepositie als gevolg van het voorgenomen plan.

Figuur 1-1 Ligging van het plangebied (rood gemarkeerd) en de omliggende Natura 2000 gebieden (groen gemarkeerd).

2 Wettelijk kader

Met de Wet Natuurbescherming (Wnb) worden soorten en habitattypen van Natura 2000-gebieden beschermd waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd. Hieruit volgt dat een project of plan niet mag leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. In veel Natura 2000-gebieden is door een overbelasting van stikstof (stikstofoxiden en ammoniak) een probleem met de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van habitattypen en leefgebieden. Nieuwe ontwikkelingen waarbij emissies van stikstof plaatsvinden kunnen hierdoor al snel negatieve gevolgen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen. De overbelasting van stikstof in de natuurgebieden belemmert hierdoor mogelijk nieuwe ontwikkelingen waarbij emissies van stikstof plaatsvinden.

Om de instandhoudingsdoelstellingen te halen en daarbij nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) opgesteld. Met het programma worden maatregelen genomen om de stikstofdepositie te laten dalen en worden herstelmaatregelen getroffen voor de stikstofgevoelige natuur. Een deel van de daling in depositie kan in het programma worden gebruikt als ontwikkelingsruimte voor nieuwe projecten of plannen.

De regelgeving met betrekking tot het PAS is opgenomen in het Besluit natuurbescherming en de Regeling natuurbescherming. Daarnaast zijn er diverse aanvullende provinciale beleidsregels. In het Besluit en de Regeling is opgenomen op welke wijze de effecten van de stikstofdepositie op de stikstofgevoelige natuur onderzocht dient te worden en onder welke voorwaarden ontwikkelingen in uitvoering kunnen worden gebracht.

Het rekenprogramma AERIUS Calculator maakt onderdeel uit van het PAS. Hiermee worden de effecten van het project of plan op de stikstofdepositie berekend en wordt inzichtelijk gemaakt wat de benodigde ontwikkelingsruimte is.

Bij een projecteffect kleiner dan, of gelijk aan, de drempelwaarde van 0,05 mol N/ha/jaar zijn significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen uitgesloten en is er geen meldingsplicht of vergunningsplicht. Voor een projecteffect boven de drempelwaarde, maar kleiner dan, of gelijk aan de grenswaarde, geldt een meldingsplicht. Voor een projecteffect boven de grenswaarde is een vergunningsplicht van toepassing. De grenswaarde bedraagt in beginsel 1 mol N/ha/jaar. Echter wanneer in een Natura 2000-gebied locaties zijn waar meer dan 95% van de ontwikkelingsruimte is uitgegeven wordt de grenswaarde voor dat gebied verlaagd naar 0,05 mol N/ha/jaar. In dat geval zijn meldingen niet meer mogelijk. Voor een projecteffect groter dan 3 mol N/ha/jaar worden volgens de provinciale beleidsregels in principe geen vergunningen afgegeven.

3 Effecten planontwikkeling

Effecten op de stikstofdepositie ten gevolge van de planontwikkeling kunnen ontstaan tijdens de aanlegfase en/of gebruiksfase van het plan.

3.1 Gebruiksfase

3.1.1 Emissies gebruiksfase

Tijdens de gebruiksfase ontstaan er emissies ten gevolge van de transportbewegingen van het wegverkeer van en naar de woningen. De woningen worden niet aangesloten op het gasnet. Er zijn daarmee geen emissies van stikstof ten gevolge van de verwarming van de woningen.

Wegverkeer

De emissies van het wegverkeer worden door het rekenprogramma automatisch bepaald op basis van de emissiefactoren (g/km) behorende bij het snelheidsprofiel van de voertuigen, het aantal vervoersbewegingen en de lengte van de afgelegde weg per vervoersbeweging.

Met het plan worden 1.895 nieuwe woningen gerealiseerd. Hierdoor zal het aantal verkeersbewegingen van en naar het plangebied toenemen. Voor de verkeersaantrekkende werking van het plan is uitgegaan van gemiddeld zeven motorvoertuigbewegingen per dag per woning. De totale verkeersgeneratie van het plan komt hiermee uit op 13.265 motorvoertuigbewegingen per dag.

Aangenomen is dat al het verkeer via de Oosttangent richting de A7 (40%) en de A9 (60%) rijdt waarna het opgaat in het heersende verkeersbeeld. Voor de vervoersbewegingen binnen het plangebied en op de Oosttangent is het snelheidsprofiel 'Binnen bebouwde kom' gehanteerd. Op de Provinciale wegen richting de snelweg is het snelheidsprofiel 'Buitenwegen' gehanteerd.

3.1.2 Projecteffect gebruiksfase

Voor de gebruiksfase is het projecteffect berekend. Dit is de maximale toename van de stikstofdepositie in omliggende natuurgebieden ten gevolge van het plan. De berekeningen van de stikstofdepositie zijn uitgevoerd voor het jaar 2019. De berekeningen zijn uitgevoerd met AERIUS Calculator 2016L. Het pdf-resultaatbestand van AERIUS Calculator is los meegeleverd met deze notitie en is opgenomen in bijlage 1 (Kenmerk AERIUS bijlage: S1yEUM37Mj2B).

In tabel 3-1 zijn de totale emissies en het maximale projecteffect weergegeven voor de gebruiksfase. In het kader van het Programma Aanpak Stikstof treden significante effecten op boven de drempelwaarde van 0,05 mol N/ha/jaar. Het maximale projecteffect is kleiner dan de drempelwaarde. Er treden hiermee in de gebruiksfase ten gevolge van het plan geen significante effecten op in stikstofgevoelige habitattypen of stikstofgevoelige leefgebieden.

Tabel 3-1 *Totale emissies en het maximale projecteffect gebruiksfase*

Emissie NOx (ton/jaar)	Emissie NH3 (kg/jaar)	Hectare hoogste projecteffect (mol N/ha/jaar)
20,88	1.560,49	<= 0,05

3.2 **Aanlegfase**

Tijdens de aanlegfase worden mobiele werktuigen ingezet voor de bouwwerkzaamheden. Daarbij zullen er transportbewegingen plaatsvinden voor aan- en afvoer van materieel en materialen. Aangezien op dit moment onbekend is welke werktuigen ingezet gaan worden tijdens de aanlegfase is met behulp van AERIUS Calculator een scenario berekend bij welke inzet, uitgedrukt in een totale emissie van alle mobiele werktuigen (kg NOx/jaar), en inclusief de transportbewegingen, net geen significante effecten optreden.

Aangezien de uitvoeringsduur van de aanlegfase langer is dan 5 jaar mag de aanlegfase niet als tijdelijk project worden beschouwd. Voor de aanlegfase moet daarmee het maatgevende jaar worden berekend. De berekening betreft hiermee de maximale inzet per jaar gedurende uitvoeringsfase. De berekeningen van de stikstofdepositie zijn uitgevoerd voor het jaar 2019. De berekeningen zijn uitgevoerd met AERIUS Calculator 2016L.

Het pdf-resultaatbestand van AERIUS Calculator is los meegeleverd met deze notitie en is opgenomen in bijlage 1 (Kenmerk AERIUS bijlage: RT25xc36c2To).

Bij een scenario met de volgende inzet van mobiele werktuigen en hoeveelheid transportbewegingen blijft de depositie net onder de drempelwaarde van 0,05 mol N/ha/jaar:

- Transport: Voor de vervoersbewegingen van het vrachtverkeer is aangenomen dat per dag maximaal 50 vrachtwagens arriveren (100 vervoersbewegingen/dag). Het maximaal aantal vrachtwagens per jaar gedurende de uitvoeringsfase komt hiermee op 18.250 (36.500 vervoersbewegingen). Hierbij is aangenomen dat al het verkeer via de Oosttangent richting de A7 (40%) en de A9 (60%) rijdt waarna het opgaat in het heersende verkeersbeeld. Voor de vervoersbewegingen binnen het plangebied en op de Oosttangent is het snelheidsprofiel 'Binnen bebouwde kom' gehanteerd. Op de Provinciale wegen richting de snelweg is het snelheidsprofiel 'Buitenwegen' gehanteerd.
- Mobile werktuigen: Bij bovenstaande hoeveelheid transportbewegingen mag de maximale emissie van de mobiele werktuigen gedurende de aanlegfase niet meer bedragen dan 5.300 kg NO_x /jaar. De totale emissie van 5.300 kg NO_x/jaar kan worden vertaald naar een totaal energieverbruik van de mobiele werktuigen. Indien de werktuigen voldoen aan de emissiestandaard Stage IIIb, van 3,3 g NO_x/kWh, komt de totale emissie overeen met een totaal energieverbruik van 1.606.061 kWh/jaar. Bijvoorbeeld 3 werktuigen met een gemiddeld vermogen van 300 kW, 8 uur per dag gedurende 220 dagen. Indien de werktuigen voldoen aan de schonere emissiestandaard Stage IV, van 0,36 g NO_x/kWh, komt de totale emissie overeen met een totaal energieverbruik van 14.722.222 kWh/jaar. Bijvoorbeeld ongeveer 27 werktuigen met een gemiddeld vermogen van 300 kW, 8 uur per dag gedurende 220 dagen.

4 Conclusie

Tijdens de gebruiksfase zijn geen significante negatieve effecten te verwachten. Tijdens de aanlegfase treden er geen significante effecten op zolang de totale emissies van de mobiele werktuigen niet boven de 5.300 kg NO_x/jaar uitkomt en er niet meer dan 18.250 vrachtwagens/jaar nodig zijn. Zolang aan deze voorwaarden wordt voldaan is geen vergunningverlening Wet natuurbescherming nodig en is er ook geen meldingsplicht. Indien niet aan deze voorwaarden wordt voldaan is wel een vergunning nodig. Of deze vergunning verleend kan worden is afhankelijk van de dan beschikbare ontwikkelingsruimte.

Bijlage:

- AERIUS Calculator rekenresultaat

Verantwoording

Titel	Bestemmingsplan De Draai – AERIUS berekening
Projectnummer	363209
Referentienummer	SWNL0240538
Revisie	0
Datum	11-03-201911-03-2019

Auteur	Sergej Jansen
E-mailadres	sergej.jansen@sweco.nl

Gecontroleerd door	Rik Zegers
Paraaf gecontroleerd	

Goedgekeurd door	Derk Jan van Bunnik
Paraaf goedgekeurd	

Bijlage 1 AERIUS Calculator rekenresultaat

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat resultaten van een stikstofdepositieberekening met AERIUS Calculator. U dient dit document te gebruiken ter onderbouwing van een vergunningaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming.

De resultaten geven de stikstofeffecten van deze activiteit weer voor Natura 2000-gebieden. AERIUS Calculator maakt enkel voor de PAS-gebieden inzichtelijk welke stikstofgevoelige habitattypen er voor komen en op welke hiervan een effect is. Op basis hiervan is aangegeven voor hoeveel hectares ontwikkelingsruimte benodigd is.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en stikstofoxide (NO_x), of één van beide. Hiermee is de depositie van de activiteit berekend en uitgewerkt.

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in de Calculator.

Berekening Aanlegfase

- ▶ Kenmerken
- ▶ Samenvatting emissies
- ▶ Depositieresultaten
- ▶ Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl en pas.naturazoo.nl.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Gemeente Heerhugowaard	De Draai, -- Heerhugowaard

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk	
Bestemmingsplan De Draai	RT25xc36c2To	
Datum berekening	Rekenjaar	Rekeninstellingen
11 maart 2019, 12:42	2019	Berekend voor Wnb.

Totale emissie

Situatie 1	
NOx	6.892,65 kg/j
NH ₃	3,85 kg/j

Resultaten

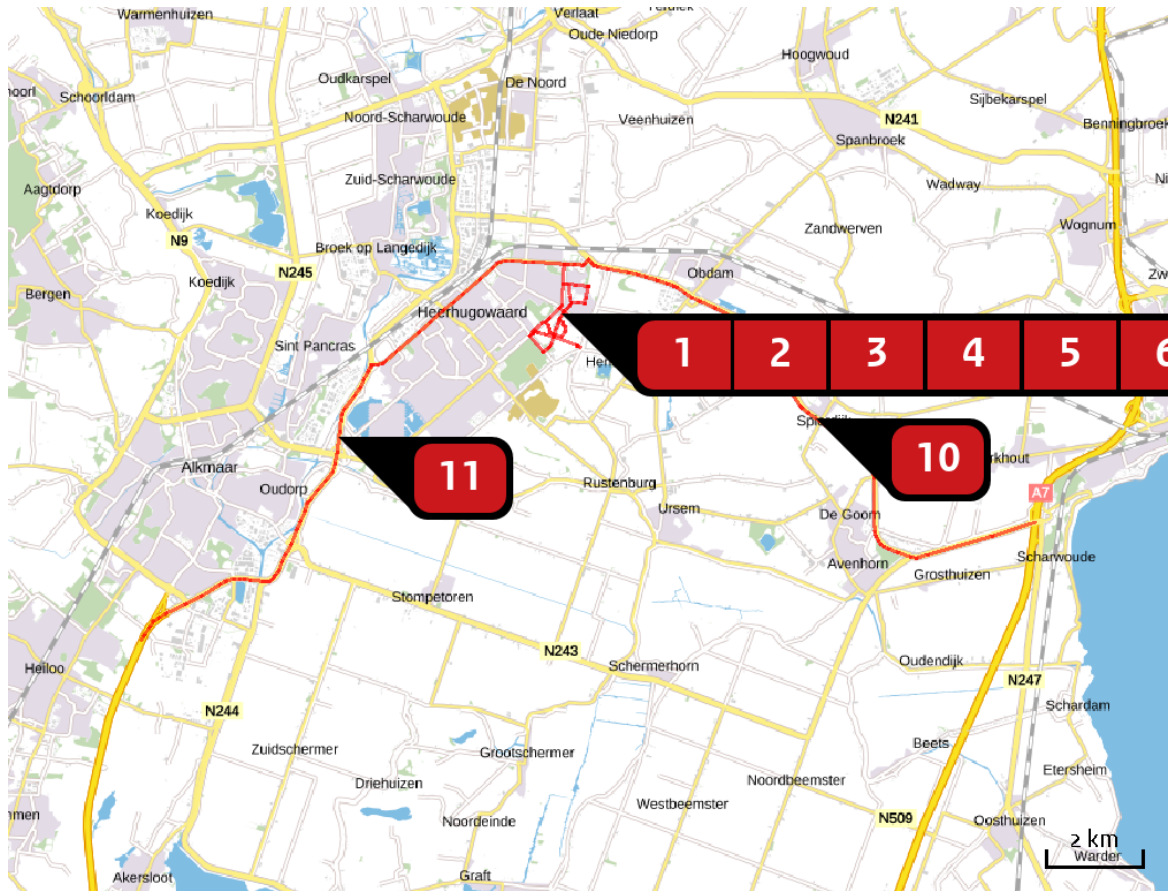
Hectare met
hoogste bijdrage
(mol/ha/j)

Natuurgebied	Bijdrage
-	-

Toelichting

Bestemmingsplan De Draai aanlegfase: transport bouwverkeer en mobiele werktuigen

Locatie
Aanlegfase

Emissie
Aanlegfase

Bron Sector		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1	Ontsluiting 1 Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	103,08 kg/j
2	Ontsluiting 2 Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	59,33 kg/j
3	Ontsluiting 3 Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	50,26 kg/j
4	Ontsluiting 4 Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	34,09 kg/j
5	Ontsluiting 5 Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	60,27 kg/j
6	Oosttangent Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	44,96 kg/j

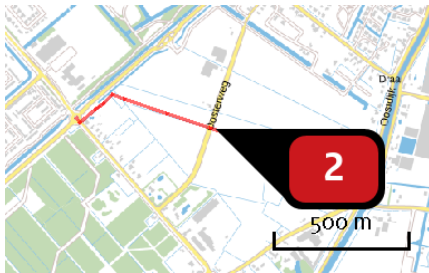
Bron Sector		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
7	 Oosttangent Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	45,10 kg/j
8	 Oosttangent Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	26,39 kg/j
9	 Oosttangent Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	19,28 kg/j
10	 Richting A7 Wegverkeer Buitenwegen	1,32 kg/j	463,99 kg/j
11	 Richting A9 Wegverkeer Buitenwegen	1,95 kg/j	685,91 kg/j
12	 Mobiele werktuigen Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	-	5.300,00 kg/j

Emissie
(per bron)
Aanlegfase

Naam **Ontsluiting 1**
 Locatie (X,Y) **119246, 519747**
 NOx **103,08 kg/j**
 NH3 **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	20,0	NOx NH3	103,08 kg/j < 1 kg/j

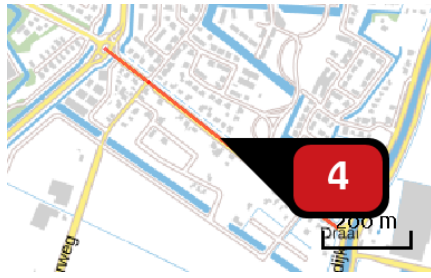
Naam **Ontsluiting 2**
 Locatie (X,Y) **119211, 519574**
 NOx **59,33 kg/j**
 NH3 **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	20,0	NOx NH3	59,33 kg/j < 1 kg/j

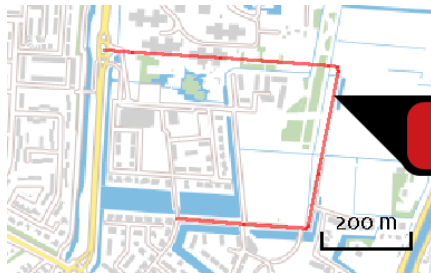
Naam **Ontsluiting 3**
 Locatie (X,Y) **119321, 519599**
 NOx **50,26 kg/j**
 NH3 **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	20,0	NOx NH3	50,26 kg/j < 1 kg/j

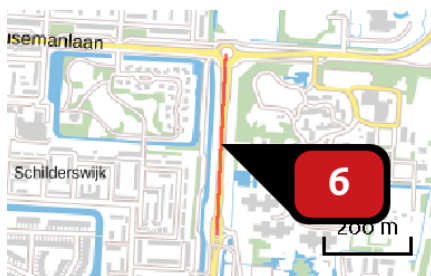
Naam **Ontsluiting 4**
 Locatie (X,Y) **119587, 519973**
 NOx **34,09 kg/j**
 NH3 **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	20,0	NOx NH3	34,09 kg/j < 1 kg/j

Naam **Ontsluiting 5**
 Locatie (X,Y) **119907, 520575**
 NOx **60,27 kg/j**
 NH3 **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	20,0	NOx NH3	60,27 kg/j < 1 kg/j

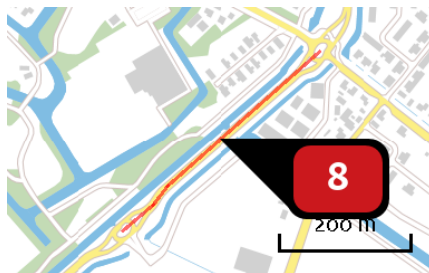
Naam **Oosttangent**
 Locatie (X,Y) **119405, 520884**
 NOx **44,96 kg/j**
 NH3 **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	100,0	NOx NH3	44,96 kg/j < 1 kg/j

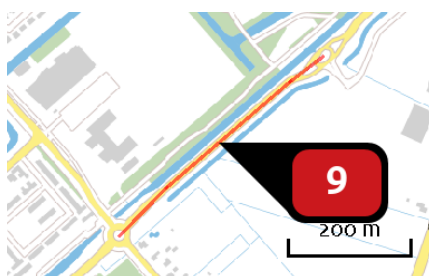
Naam **Oosttangent**
 Locatie (X,Y) **119378, 520421**
 NOx **45,10 kg/j**
 NH3 **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	80,0	NOx NH3	45,10 kg/j < 1 kg/j

Naam **Oosttangent**
 Locatie (X,Y) **119174, 520045**
 NOx **26,39 kg/j**
 NH3 **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	60,0	NOx NH3	26,39 kg/j < 1 kg/j

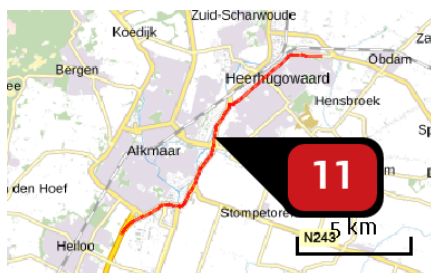
Naam **Oosttangent**
 Locatie (X,Y) **118857, 519766**
 NOx **19,28 kg/j**
 NH3 **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	40,0	NOx NH3	19,28 kg/j < 1 kg/j

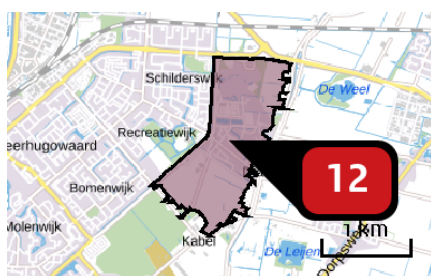
Naam **Richting A7**
 Locatie (X,Y) **124650, 517883**
 NOx **463,99 kg/j**
 NH3 **1,32 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	40,0	NOx NH3	463,99 kg/j 1,32 kg/j

Naam **Richting A9**
 Locatie (X,Y) **114735, 517503**
 NOx **685,91 kg/j**
 NH3 **1,95 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	60,0	NOx NH3	685,91 kg/j 1,95 kg/j

Naam **Mobiele werktuigen**
 Locatie (X,Y) **119543, 520141**
 NOx **5.300,00 kg/j**

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	Mobiele werktuigen		4,0	4,0	0,0	NOx	5.300,00 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden verleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2016L_20180926_2a474e88d4

Database versie 2016L_20170828_c3f058foof

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/uitleg>

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat resultaten van een stikstofdepositieberekening met AERIUS Calculator. U dient dit document te gebruiken ter onderbouwing van een vergunningaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming.

De resultaten geven de stikstofeffecten van deze activiteit weer voor Natura 2000-gebieden. AERIUS Calculator maakt enkel voor de PAS-gebieden inzichtelijk welke stikstofgevoelige habitattypen er voor komen en op welke hiervan een effect is. Op basis hiervan is aangegeven voor hoeveel hectares ontwikkelingsruimte benodigd is.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en stikstofoxide (NO_x), of één van beide. Hiermee is de depositie van de activiteit berekend en uitgewerkt.

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in de Calculator.

Berekening Gebruiksfase

- ▶ Kenmerken
- ▶ Samenvatting emissies
- ▶ Depositieresultaten
- ▶ Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl en pas.naturazoo.nl.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Gemeente Heerhugowaard	De Draai, -- Heerhugowaard

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk	
Bestemmingsplan De Draai	S1yEUM37Mj2B	
Datum berekening	Rekenjaar	Rekeninstellingen
11 maart 2019, 12:42	2019	Berekend voor Wnb.

Totale emissie

Situatie 1	
NOx	20,88 ton/j
NH ₃	1.560,49 kg/j

Resultaten

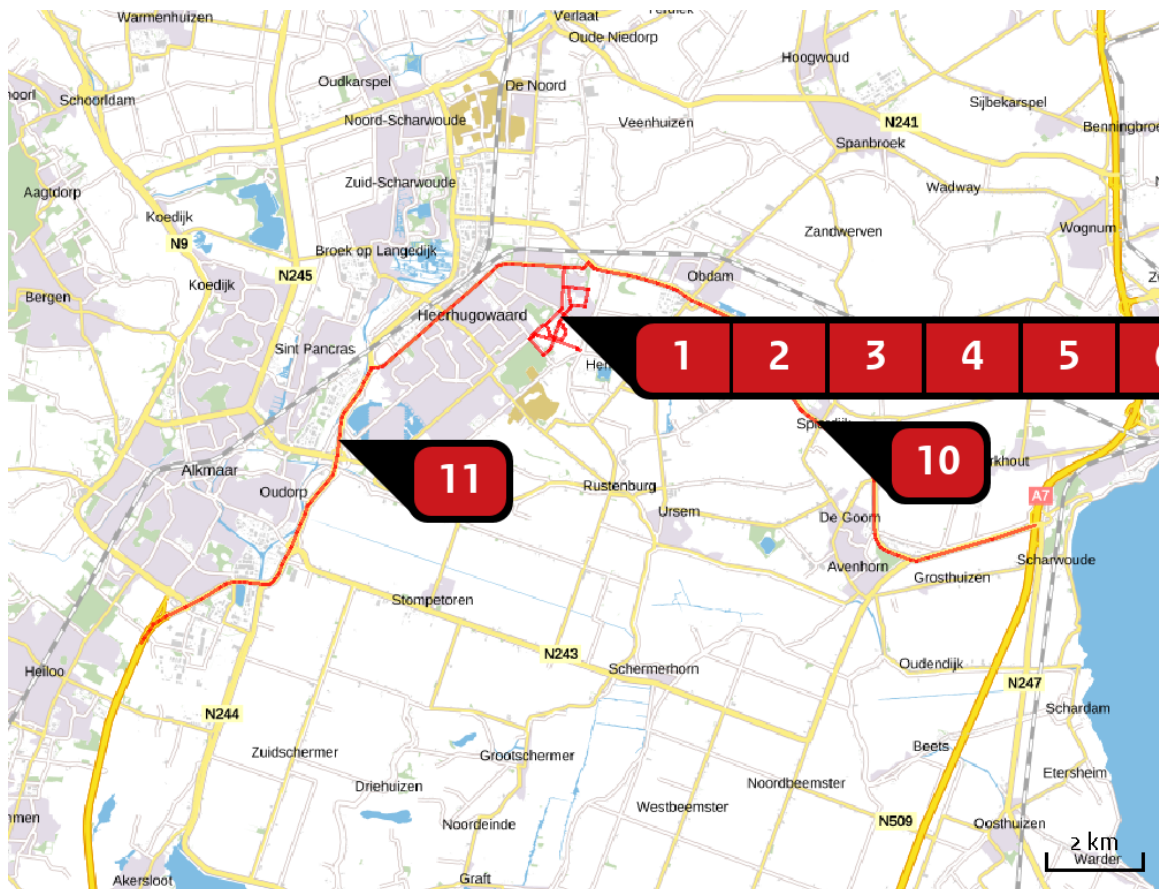
Hectare met
hoogste bijdrage
(mol/ha/j)

Natuurgebied	Bijdrage
-	-

Toelichting

Bestemmingsplan De Draai gebruiksfase: verkeersaantrekkende werking

Locatie
Gebruiksfasen

Emissie
Gebruiksfasen

Bron Sector		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1	Ontsluiting 1 Wegverkeer Binnen bebouwde kom	40,61 kg/j	802,13 kg/j
2	Ontsluiting 2 Wegverkeer Binnen bebouwde kom	23,38 kg/j	461,72 kg/j
3	Ontsluiting 3 Wegverkeer Binnen bebouwde kom	19,80 kg/j	391,09 kg/j
4	Ontsluiting 4 Wegverkeer Binnen bebouwde kom	13,43 kg/j	265,26 kg/j
5	Ontsluiting 5 Wegverkeer Binnen bebouwde kom	23,75 kg/j	469,04 kg/j
6	Oosttangent Wegverkeer Binnen bebouwde kom	41,29 kg/j	541,52 kg/j

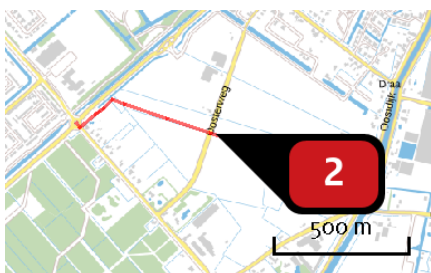
Bron Sector		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
7	 Oosttangent Wegverkeer Binnen bebouwde kom	41,42 kg/j	543,13 kg/j
8	 Oosttangent Wegverkeer Binnen bebouwde kom	24,24 kg/j	317,86 kg/j
9	 Oosttangent Wegverkeer Binnen bebouwde kom	17,71 kg/j	232,20 kg/j
10	 Richting A7 Wegverkeer Buitenwegen	530,56 kg/j	6.802,24 kg/j
11	 Richting A9 Wegverkeer Buitenwegen	784,31 kg/j	10.055,53 kg/j

Emissie
(per bron)
Gebruiksfasen

Naam **Ontsluiting 1**
 Locatie (X,Y) **119246, 519747**
 NOx **802,13 kg/j**
 NH3 **40,61 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	2.653,0	NOx NH3	802,13 kg/j 40,61 kg/j

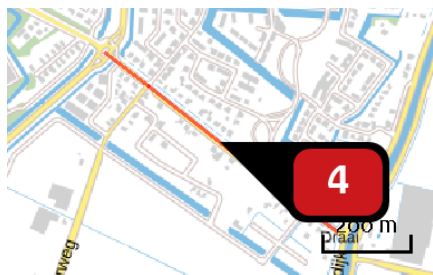
Naam **Ontsluiting 2**
 Locatie (X,Y) **119211, 519574**
 NOx **461,72 kg/j**
 NH3 **23,38 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	2.653,0	NOx NH3	461,72 kg/j 23,38 kg/j

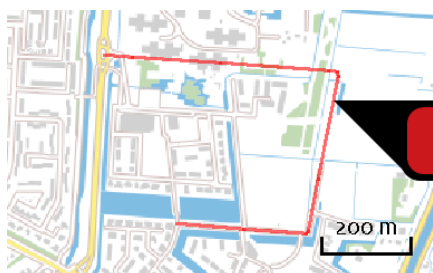
Naam **Ontsluiting 3**
 Locatie (X,Y) **119321, 519599**
 NOx **391,09 kg/j**
 NH3 **19,80 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	2.653,0	NOx NH3	391,09 kg/j 19,80 kg/j

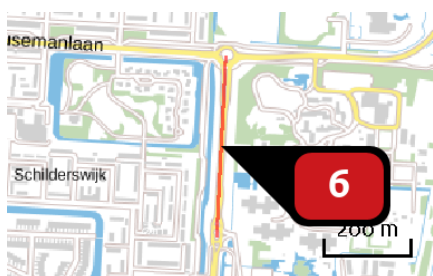
Naam **Ontsluiting 4**
 Locatie (X,Y) **119587, 519973**
 NOx **265,26 kg/j**
 NH3 **13,43 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	2.653,0	NOx NH3	265,26 kg/j 13,43 kg/j

Naam **Ontsluiting 5**
 Locatie (X,Y) **119907, 520575**
 NOx **469,04 kg/j**
 NH3 **23,75 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	2.653,0	NOx NH3	469,04 kg/j 23,75 kg/j

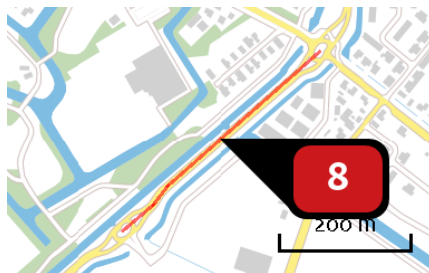
Naam **Oosttangent**
 Locatie (X,Y) **119405, 520884**
 NOx **541,52 kg/j**
 NH3 **41,29 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	13.265,0	NOx NH3	541,52 kg/j 41,29 kg/j

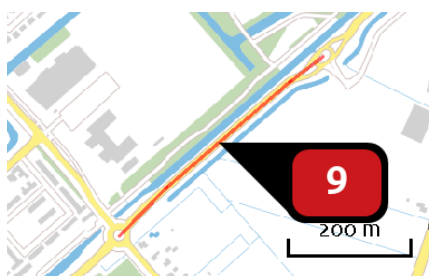
Naam **Oosttangent**
 Locatie (X,Y) **119378, 520421**
 NOx **543,13 kg/j**
 NH3 **41,42 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	10.612,0	NOx NH3	543,13 kg/j 41,42 kg/j

Naam **Oosttangent**
 Locatie (X,Y) **119174, 520045**
 NOx **317,86 kg/j**
 NH3 **24,24 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	7.959,0	NOx NH3	317,86 kg/j 24,24 kg/j

Naam **Oosttangent**
 Locatie (X,Y) **118857, 519766**
 NOx **232,20 kg/j**
 NH3 **17,71 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	5.306,0	NOx NH3	232,20 kg/j 17,71 kg/j

Naam **Richting A7**
 Locatie (X,Y) **124650, 517883**
 NOx **6.802,24 kg/j**
 NH3 **530,56 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	5.306,0	NOx NH3	6.802,24 kg/j 530,56 kg/j

Naam **Richting A9**
 Locatie (X,Y) **114735, 517503**
 NOx **10.055,53 kg/j**
 NH3 **784,31 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	7.959,0	NOx NH3	10.055,53 kg/j 784,31 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden verleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2016L_20180926_2a474e88d4

Database versie 2016L_20170828_c3f058foof

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/uitleg>

Bijlage 2 Aanvullende soorteninventarisatie

Inventarisatie De Draai te Heerhugowaard

Inventarisatie De Draai te Heerhugowaard

Inventarisatie in het kader van de natuurwetgeving

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2018-90

Versie	Datum
Concept Eindrapport	6 november 2018

Gecontroleerd door:

T. Damm

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding tot het onderzoek	5
1.2	Doel van het onderzoek.....	6
1.3	Ligging van het plangebied	6
1.4	Geplande werkzaamheden	6
1.5	Leeswijzer	6
2	Methode	7
2.1	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten	7
2.1.1	Huismus	7
2.1.2	Gierzwaluw	8
2.1.3	Kerkuil	10
2.1.4	Steenuil	10
2.1.5	In bomen broedende roofvogels en uilen	10
2.2	Vleermuizen	12
2.2.1	Veldbezoeken	12
2.2.2	Afwijking van vleermuisprotocol	14
2.3	Kleine marterachtigen	15
2.4	Rugstreepad	16
3	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten	17
3.1	Huismus	17
3.2	Gierzwaluw	17
3.3	Kerkuil	17
3.4	Steenuil	17
3.5	In bomen broedende roofvogels en uilen	17
4	Vleermuizen	19
4.1	Gewone dwergvleermuis	19
4.2	Ruige dwergvleermuis	20
4.3	Laatvlieger	21
4.4	Watervleermuis	21
4.5	Baardvleermuis	22

5	Kleine marters	24
6	Rugstreeppad	26
7	Effectbeoordeling en maatregelen	27
7.1	Huismus.....	27
7.2	Gierzwaluw.....	27
7.3	Kerkuil.....	27
7.4	Steenuil.....	27
7.5	In bomen broedende roofvogels en uilen.....	27
7.6	Vleermuizen	28
7.7	Kleine marterachtigen.....	28
7.8	Rugstreeppad	28
8	Conclusies en aanbevelingen	29
9	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	30
10	Bijlagen	32

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

De gemeente Heerhugowaard is bezig met de uitvoering van de woningbouwlocatie De Draai. Hiervoor heeft zij een ontheffing op grond van de voormalige Flora- en faunawet (FF/75c/2013/0230). Deze loopt op 6 maart 2019 af en om een nieuwe ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming te verkrijgen is het nodig een nieuwe inventarisatie uit te voeren naar beschermde soorten. Het betreft Rugstreeppad, broedvogels met jaarrond beschermde nesten, kleine marterachtigen en vleermuizen.

Om dit nader te onderzoeken heeft gemeente Heerhugowaard opdracht gegeven aan ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot een inventarisatie uit te voeren naar deze soorten.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode februari-half oktober 2018. Dit rapport doet verslag van het onderzoek.

Figuur 1.
*Ligging van plangebied
De Draai te
Heerhugowaard.*

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het voorkomen en de verspreiding van Rugstreeppad, broedvogels met jaarrond beschermde nesten, kleine marterachtigen en vleermuizen binnen het plangebied.

1.3 Ligging van het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het plangebied aangegeven.

Het plangebied ligt aan de oostzijde van Heerhugowaard en wordt omringd door verschillende wegen, te weten de Krusemanlaan in het noorden, de Oostdijk in het oosten, de Jan Glijnisweg en de Beukenlaan in het zuiden en de Oosttangent in het westen. In de directe omgeving van het plangebied ligt aan de oostzijde een ringvaart en het landelijke gebied van Hensbroek, aan de noordzijde een deel van Polder Heerhugowaard, aan de westzijde bebouwing en een (sport)park en aan de zuidzijde het Waarderhout.

1.4 Geplande werkzaamheden

Ecologisch gevoelige werkzaamheden betreffen de sloop van bestaande bebouwing, het vergraven en opbrengen van gronden en het kappen en rooien van het omliggende groen.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van het onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 3 - 6 worden de resultaten beschreven en welke soorten zijn aangetroffen binnen en nabij het plangebied.

In hoofdstuk 7 wordt ingeschat in hoeverre deze soorten negatieve effecten kunnen ondervinden door de uit te voeren werkzaamheden en welke specifieke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn.

Ten slotte bevat hoofdstuk 8 de conclusies en eventuele aanbevelingen. Hoofdstuk 9 geeft een overzicht van de gebruikte literatuur.

In de bijlage is aanvullende informatie opgenomen over de geldende wetgeving en de gebruikelijke procedures bij een vergunnings- en/of ontheffingsaanvraag. In de bijlagen zijn tevens de relevante verspreidingskaarten opgenomen.

2 Methode

2.1 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Alleen vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd, zijn geïnventariseerd. Het betreft Buizerd, Sperwer, Havik, Steenuil Huismus en Gierzwaluw. Beide soorten komen in de omgeving van het plangebied algemeen voor (NDFP) en kunnen gevestigd zijn in bebouwing zoals die aanwezig in het plangebied.

Uiteraard is tijdens de inventarisatie ook gelet op eventueel andere aanwezige jaarrond beschermde broedvogels of andere beschermde soorten.

Alle waarnemingen zijn op locatie gekarteerd. Daarbij is de classificatie uit Tabel 1 aangehouden.

Tabel 1.
Gebruikte klassen bij de kartering.

Abundantieklasse	Aantal exemplaren
1	1
2	2-4
3	5-10
4	11-25
5	>25

2.1.1 Huismus

Het onderzoek is uitgevoerd conform het KENNISDOCUMENT HUISMUS, VERSIE 1.0, BIJ12, juli 2017.

Op 12 en 26 april 2018 is het plangebied bezocht om de verblijfplaatsen van Huismussen te inventariseren.

Tussen de verschillende bezoeken lag minimaal tien dagen. De bezoeken vonden plaats tussen twee uur na zonsopkomst en twee uur voor zonsondergang en zijn uitgevoerd bij gunstige (weers-) omstandigheden. Door langzaam rond te lopen en te posten in het plangebied wordt duidelijk of- en waar Huismussen aanwezig zijn. Tijdens elk van de inventarisatierondes is het gehele plangebied bezocht.

Zowel nestindicatieve waarnemingen als waarnemingen van vogels in geschikt broedbiotoop zijn op locatie gekarteerd.

2.1.2 Gierzwaluw

Het onderzoek is uitgevoerd conform het KENNISDOCUMENT GIERZWALUW, VERSIE 1.0, BIJ12, juli 2017.

Er zijn drie avondbezoeken afgelegd aan het gebied in de periode juni tot half juli, waarbij is gelet op territoriale en invliegende vogels. Tussen de verschillende bezoeken lag minimaal tien dagen. De bezoeken werden uitgevoerd tussen twee uur of drie uur voor zons- ondergang tot even na zonsondergang en tijdens goede inventarisatieomstandigheden, dat wil zeggen, temperatuur >15°C, wind <5 Bft en geen zware bewolking.

De bezoeken zijn uitgevoerd op 10 en 27 juni 2018 en op 10 juli 2018.

Door langzaam rond te lopen en te posten in het plangebied wordt duidelijk of en waar Gierzwaluwen aanwezig zijn. Tijdens elk van de inventarisatierondes is het gehele plangebied bezocht.

Later op de avond is veelal langer gepost op locaties waar laag vliegende Gierzwaluwen zijn gezien om zoveel mogelijk de exacte verblijfplaatsen op te sporen.

Typische invliegplek van Gierzwaluw onder een eindnokvorst. Aan de hand van sporen op de muur zijn invlieglocaties op te sporen.

Voor het verzamelen van territoriale en nestindicerende waarnemingen in het veld zijn de waarnemingen ingedeeld verschillende categorieën.

Tabel 2.
Waarnemings-
categorieën
Gierzwaluwonderzoek

Code	Uitleg
gz (met aantal)	Aanwezige vogels zonder zichtbare binding met het plangebied.
gz1	Laag overvliegende vogels, regelmatig aanwezig, tot tientallen meters boven de kolonie ('rondhangend')
gz2	Laag vliegende gierende vogels, gierend vlak langs verblijfplaatsen in gevels en daken. Aantikken, aanklampen, maar niet invliegen.
gz3	Gierende volwassen vogels in een verblijfplaats.
gz4	Piepende jongen in een nest.
gz5	In/uitvliegen (verblijfplaats).
gz6	Poepsporten (verblijfplaats).

De codes zijn gestipt op locatie met behulp van een tablet. In het 'kader' opgenomen in deze methodebeschrijving staat aangegeven waarbij rekening moet worden gehouden bij het inventariseren van Gierzwaluw.

Bij het maken van de verspreidingskaarten zijn de eerste drie categorieën gebruikt om het vlieggebied van territoriale Gierzwaluwen te bepalen per ronde en totaal.

De overige 4 codes zijn bij elkaar genomen om kaarten te maken van de verblijfplaatsen van Gierzwaluwen per ronde en in totaal.

Kader

Inventarisatie van Gierzwaluw

Ruim de helft van de populatie Gierzwaluwen bestaat uit niet-broeders. Waar broedende Gierzwaluwen precies broeden is niet altijd gemakkelijk te ontdekken, want ze broeden in kieren en gaten in gevels en daken van huizen. Broedplaatsen zijn soms niet te zien vanaf de straatzijde. Meerdere paren kunnen dezelfde vliegopening gebruiken. Het is dus niet zo eenvoudig het aantal broedparen in een gebied te bepalen, zoals dat bijvoorbeeld bij de Koolmees wel kan aan de hand van het aantal zingende mannetjes gedurende een aantal bezoeken.

Gierzwaluwen kunnen broeden vanaf hun 2e jaar, maar doen dat meestal pas vanaf hun derde of vierde levensjaar.

Gierzwaluwen die broeden slapen in de nestholte terwijl de niet-broeders opstijgen naar hogere luchtlagen.

Het invliegen in de nestholte gebeurt vooral op het einde van de avond, begeleid door gierende niet-broeders. De meeste invliegers worden opgemerkt vanaf ongeveer een 30 minuten voor en 15 minuten na zonsondergang. Daarna wordt het stil in de omgeving van de verblijfplaatsen.

Het is niet makkelijk om een invlieger te betrappen. Het invliegen gebeurt snel en het vaststellen ervan hangt deels af van de ervaring van de waarnemer/onderzoeker. Om de trefkans te optimaliseren wordt gewerkt volgens een vast onderzoeksprotocol. Aan het einde van het broedseizoen zijn de nestholtes ook te vinden aan de hand van poepsporten. Er zijn echter ook bezette nestholtes bekend zonder poepsporten.

2.1.3 Kerkuil

Het onderzoek is uitgevoerd conform het KENNISDOCUMENT KERKUIL, VERSIE 1.0, BIJ12, juli 2017.

Er zijn drie veldbezoeken uitgevoerd in de periode van begin februari tot en met half oktober bij goede weersomstandigheden. Er is rond geschikte broedplaatsen gesurveilleerd en gepost.

De bezoeken zijn uitgevoerd op 20 april 2018, 9 juli 2018 en op 3 september 2018.

2.1.4 Steenuil

Het onderzoek is uitgevoerd conform het KENNISDOCUMENT STEENUIL, VERSIE 1.0, BIJ12 juli 2017.

Er zijn 3 veldbezoeken afgelegd tussen half februari en half april waarbij wordt gelet op broedparen, territoriale of jonge vogels en waar bij wordt gelet op sporen van de uilen. Op enige afstand van geschikte locaties is tijdens de inventarisatie de baltsroep van de soort afgespeeld.

De bezoeken zijn uitgevoerd op 11 en 27 maart 2018 en 8 april 2018.

2.1.5 In bomen broedende roofvogels en uilen

Voorafgaand aan onderzoek naar alle in bomen broedende roofvogels is, voordat bomen bebladerd waren, het plangebied in een eerste bezoeken geïnterpreteerd op grote nesten die geschikt kunnen zijn voor de betrokken soorten. Ook eventuele activiteit van betrokken soorten is hierbij genoteerd.

Buizerd, Sperwer, Havik (Boomvalk)

Er zijn aanvullend 3 veldbezoeken afgelegd aan het plangebied tussen maart en half mei waarbij gelet is op territoriaal- of nestindicerend gedrag van de betrokken soorten of hun jongen. Speciale aandacht is hierbij besteed aan de eerder aangetroffen grote nesten, bijvoorbeeld door deze steeds te checken op sporen (krijtstrepen, plukresten, braakballen) of broedende vogels (uitstekende staartveren).

De bezoeken zijn uitgevoerd op 18 en 29 april 2018 en 10 mei 2018.

Boomvalk

Er is één extra veldbezoek afgelegd aan het plangebied in de periode mei-begin augustus waarbij gelet is op territoriaal- of nestindicerend gedrag van de Boomvalk of eventuele jongen. Speciale aandacht is hierbij besteed aan de aangetroffen grote nesten.

De bezoeken zijn uitgevoerd op 15 juli 2018.

Ransuil

Er zijn 2 extra veldbezoeken afgelegd aan het plangebied, één in de periode tussen maart en half mei en één in juni waarbij gelet is op territoriaal- of nestindicerend gedrag van de Ransuil of op bedelende jongen (juni). Speciale aandacht is hierbij besteed aan activiteit of sporen (braakballen) rond de aangetroffen grote nesten.

De bezoeken zijn uitgevoerd op 27 maart 2018, 10 mei 2018 en 14 juni 2018.

2.2 Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn beschermd krachtens de Wnb onder het regime van de Habitatrictlijn.

Het doel van het onderzoek is om de aanwezigheid en de verspreiding van vleermuizen in het plangebied in kaart te brengen. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van de richtlijnen uit het protocol voor vleermuisinventarisaties, zoals dat is opgesteld door het Vleermuisvakberaad (VLEERMUISVAKBERAAD, 2017).

Voorafgaand aan het veldwerk is nagegaan welke vleermuissoorten redelijkerwijs of mogelijk te verwachten zijn binnen het onderzoeksgebied. Bekende verspreidingsgegevens en de aanwezigheid van voorkeurs habitat binnen het plangebied en de directe omgeving zijn bij deze inschatting betrokken. Het onderzoek is op grond van deze inschatting vooral gericht op de gebouwbewonende soorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Baardvleermuis en eventueel Watervleermuis. Uiteraard zijn deze en ook andere soorten wél gezocht in het plangebied en zijn eventueel bezoeken en/of bezoektijden tussentijds aangepast aan bevindingen tijdens het veldwerk.

2.2.1 Veldbezoeken

Door middel van veldwerk zijn de daadwerkelijke aanwezigheid en verspreiding van vleermuizen in het plangebied onderzocht. Er zijn vijf bezoeken volbracht in de periode juni tot en met september 2018.

Het plangebied kan door vleermuizen op verschillende manieren worden gebruikt, bijvoorbeeld als verblijfplaats, als (onderdeel van) een vliegroute of als foerageergebied.

Tijdens een veldverkenning (tijdens de eerste ronde) zijn relevante elementen zoals bijvoorbeeld aanwezige begroeiing en randen daarvan, holtes in bomen, aanwezige lijnvormige beplanting en wateren in beeld gebracht en zijn delen van bebouwing nader op potentie beoordeeld. Bij dit onderzoek en met behulp van zaklamp is bij inspecteerbare delen van het plangebied bij mogelijke verblijfplaatsen gezocht naar sporen van gebruik zoals keutels op verhardingen, poepstrepen bij holtes.

Het terreingebruik door vleermuizen is op grond van de veldverkenning 's nachts nader onderzocht door middel van surveilleren en posten met gebruik van batdetectors (Petersson 100 en 240x, Echo Meter Touch (Pro) en/of Petersson 1000x). Bij het onderzoek is ook een sterke zaklamp en een nachtkijker (Nightowl Igen 20/20) ingezet en was er de mogelijkheid geluiden en/of pulsen op te nemen met opnameapparatuur (Petersson 1000x, Echo Meter Touch Pro of Edirol R-09-HR).

Tijdens alle veldbezoeken is gekeken naar aanwezige vliegroutes en foerageergebieden in het plangebied. Deze gebruiksfuncties zijn vooral te verwachten in luwe delen van het plangebied en langs lijnvormige landschapselementen.

De eerste twee bezoeken aan het begin van de zomer zijn met name gericht geweest op het in kaart brengen van zwermactiviteit bij kraamkolonies of zomerkolonies. Deze zwermactiviteit treedt met name aan het einde van de nacht op en wordt onderzocht door op kansrijke plekken te posten en/of door rustig door het plangebied surveilleren. Bij een avondbezoek wordt gepost op kansrijke plekken (uitvlieggaten).

Aangezien het onderzochte object meerdere gebouwen omvat en op voorhand geen precieze uitvlieglocaties bekend waren, zijn de eerste twee rondes als vroege ochtendronde uitgevoerd, het zoeken naar verblijven en activiteit in de ochtend is veel effectiever dan het vaststellen van (het zeer snelle) uitvliegen.

Het derde bezoek in augustus is mede gericht geweest op het vaststellen van middernachtelijke zwermactiviteit van Gewone dwergvleermuis. Deze zwermactiviteit vormt een sterke aanwijzing voor de aanwezigheid van een winterverblijf.

De laatste twee bezoeken zijn vooral gericht geweest op het vaststellen van paarverblijven en baltsactiviteit. Een (laat bezet) paarverblijf kan ook als winterverblijf dienst doen.

Vanwege de grootte van het object en het aantal potentieel geschikte plekken en de positie daarvan voor met name verblijfsgebruik van vleermuizen, is de inventarisatie uitgevoerd door drie personen.

Tijdens de veldbezoeken was geen sprake van substantiële neerslag, lag de temperatuur hoger dan acht graden Celsius en werd er niet geïnventariseerd bij een windkracht hoger dan 4 Bft.

Voor een overzicht met informatie van de veldbezoeken zie Tabel 3.

Tabel 3.

Overzicht en informatie van de veldbezoeken ten behoeve van het vleermuisonderzoek in plangebied De Draai in 2018

Datum	Start onderzoek	Duur	Weersomstandigheden	Opzet
1 juni	2 uur voor zonsopgang	2 uur	droog, temp>8°C, wind < 5 Bft	Kraamverblijven, zomerverblijven, terreingebruik
2 juli	2 uur voor zonsopgang	2 uur	droog, temp>8°C, wind < 5 Bft	Kraamverblijven, zomerverblijven, terreingebruik
14 aug	00:00	2 uur	droog, temp>8°C, wind < 5 Bft	Zwermactiviteit, paarverblijven, terreingebruik
3 sep	1 uur na zonsondergang	2 uur	droog, temp>8°C, wind < 5 Bft	Paarplaatsen/baltsverblijven, zwermactiviteit, terreingebruik
24 sept	1 uur na zonsondergang	2 uur	droog, temp>8°C, wind < 5 Bft	Paarplaatsen/baltsverblijven, zwermactiviteit, terreingebruik

2.2.2 Afwijking van vleermuisprotocol

In afwijking van het vleermuisprotocol is onder andere een suboptimale ronde uitgevoerd m.b.t. middernachtzwermen en is geen direct onderzoek naar winterverblijven uitgevoerd.

Suboptimale bezoekerondes

In het plangebied is één optimale ronde uitgevoerd voor het middernachtzwermen van Gewone dwergvleermuis. De bebouwing binnen het plangebied is laag, wordt niet altijd verwarmd en heeft weinig bufferende capaciteit ten aanzien van warmte. Daarom worden geen bijzondere microklimaten verwacht en is de bebouwing naar verwachting niet geschikt als (massa)winterverblijf. Het middernachtzwermen wordt daarom niet verwacht en is daarom in één ronde optimaal onderzocht. In de andere (najaars-)rondes is hier uiteraard wel op gelet.

In afwijking van het vleermuisprotocol is geen direct onderzoek naar winterverblijven uitgevoerd. In de winterperiode zijn winterverblijven zeer moeilijk vast te stellen. Het gaat vaak om diepe holtes, spouwmuuren en ruimtes die aanwezig zijn in daken die niet of zeer slecht bereikbaar zijn en waar het risico bestaat dat (bij daadwerkelijke aanwezigheid) verstoring optreedt. Door te letten op het optreden van middernachtzwermaactiviteit en de (late) aanwezigheid van (paar) verblijven of activiteit is onderzocht of mogelijk sprake is van winterverblijven in het plangebied.

Nachtelijk onderzoek naar vleermuizen met behulp van een batdetector.

2.3 Kleine marterachtigen

Binnen het plangebied en in het gebied daar omheen is potentieel leefgebied aanwezig voor niet vrijgestelde kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel). Het doel van het zoogdieronderzoek was inzicht te krijgen in aanwezigheid, verspreiding en het terrein-gebruik van deze soorten.

Het onderzoek naar kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel) is uitgevoerd met behulp van 30 sporenbuizen (zie foto onder) en twee camera's. De onderzoeksmethodiek is in lijn met de richtlijnen uit de Provincie Noord-Holland t.a.v. onderzoek naar kleine marters (zie RUD NHN, 2017).

In de periode juli– augustus zijn 30 sporenbuizen ingezet om de aanwezigheid van Wezel en Hermelijn te onderzoeken. De sporenbuizen zijn op 12 juli uitgezet op verschillende locaties met dekking en langs mogelijke trekroutes. De locaties zijn bepaald op grond van gegevens uit de NDFF en een biotoopinschatting ter plaatse. De sporenbuizen hebben vijf weken in het veld gelegen en zijn op 15 augustus opgehaald en gecontroleerd. Er is tevens een tussentijdse controle geweest.

In de periode juli– augustus zijn twee camera's ingezet om de aanwezigheid van Bunzing te onderzoeken. De locaties zijn bepaald op grond van gegevens uit de NDFF en een biotoopinschatting ter plaatse. De cameravallen zijn geplaatst op 12 juli en opgehaald op 15 augustus. Er is tevens een tussentijdse controle geweest.

Sporenbuis ten behoeve van onderzoek aan kleine marterachtigen.

2.4 Rugstreepad

Het doel van het onderzoek is om de aanwezigheid en de verspreiding van Rugstreepadden in het plangebied in kaart te brengen. Uiteraard is tijdens de inventarisatie ook gelet op eventueel andere aanwezige beschermde amfibieën.

Het onderzoek is uitgevoerd conform het KENNISDOCUMENT RUGSTREEPPAD, VERSIE 1.0, BIJ12, 2017.

Voortplantingsbiotoop

Om voortplantingsplaatsen van de Rugstreepad op het spoor te komen is op twee avonden in de periode half april tot eind mei geluisterd naar kooractiviteit (20 april en 22 mei 2018). De bezoeken zijn tijdens relatief warme en windstille avonden en nachten uitgevoerd.

Omdat in deze periode geen waarnemingen werden verricht is om de aanwezigheid van de soort uit te sluiten midden juli (9 juli 2018) nogmaals bij geschikte omstandigheden een luisterronde uitgevoerd.

Tijdens de beschreven nachtelijke bezoeken worden de potentiële voortplantingsplaatsen opgezocht en worden roepende mannetjes geteld. Op paden en andere open plekken kunnen 's nachts adulte dieren worden waargenomen.

3 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

3.1 Huismus

De verspreiding van de waargenomen Huismussen in het plangebied en directe omgeving daarvan, staat in Bijlage 1.

Van de Huismus is op twee locaties een broedplaats aangetroffen. De betreffende bebouwing en de directe omgeving wordt echter niet gesloopt/aangetast.

3.2 Gierzwaluw

In het plangebied werden geen verblijvende Gierzwaluwen of sporen daarvan waargenomen. Ter hoogte van de Oeverzeggeweg werden eenmaal foeragerende Gierzwaluwen waargenomen.

Vanwege het ontbreken van verblijfplaatsen van Gierzwaluwen in het plangebied is geen verspreidingskaart in het rapport opgenomen.

3.3 Kerkuil

Tijdens het onderzoek werden geen Kerkuilen, verblijfplaatsen van Kerkuilen of sporen (poepstrepen, veren en braakballen) van Kerkuilen aangetroffen.

3.4 Steenuil

Tijdens het onderzoek werden op een schuur aan de Oosterweg 6a, en in de directe omgeving van de schuur, meerdere malen Steenuilen waargenomen. Op deze schuur zijn ook veel sporen in de vorm van poepstrepen aanwezig. Dit territorium was reeds bekend en hier zijn in 2017 en 2016 (door derden) ook Steenuilen waargenomen.

In het overige deel van het plangebied zijn geen Steenuilen of sporen (in de vorm van poepstrepen, veren en uilenballen) waargenomen.

De verspreiding van de waargenomen Steenuilen in het plangebied en directe omgeving daarvan, staat in Bijlage 2.

3.5 In bomen broedende roofvogels en uilen

Tijdens het onderzoek zijn verschillende in bomen broedende roofvogels waargenomen. Het betreft Buizerd, Boomvalk en Sperwer. Havik en Ransuil zijn niet waargenomen.

Tijdens de inventarisatie van grote nesten zijn geen nesten van roofvogels aangetroffen in het plangebied. In het noorden van het plangebied is slechts een eksternest waargenomen. Dit nest bevindt

zich in de bosrand in het noordwestelijke deel van Esdégé-Reigersdaal aan de Krusemanlaan.

Tijdens het onderzoek zijn geen nesten van in bomen broedende roofvogels en uilen aangetroffen binnen het plangebied. Wel is er een Buizerd, een Boomvalk en een Sperwer waargenomen. De Boomvalk is slechts éénmaal overvliegend waargenomen. Mogelijk broeden Buizerd en Sperwer in de bosrand ten noorden van Esdégé-Reigersdaal. Dit deel van het plangebied wordt heringericht.

Mannetje Sperwer, eind april waargenomen in het noorden van het plangebied.

4 Vleermuizen

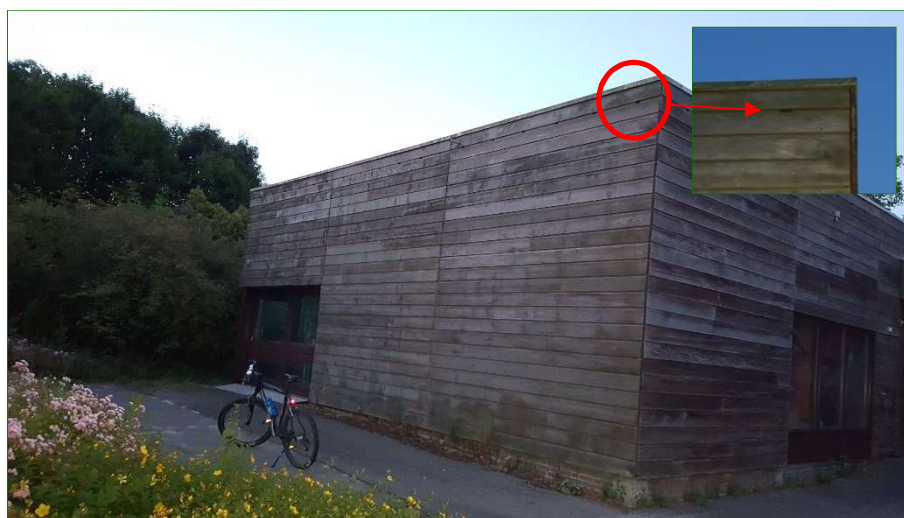
In plangebied De Draai zijn vijf soorten vleermuizen vastgesteld. In Tabel 4 staan de aangetroffen soorten. De relevante verspreidingskaarten van de aangetroffen vleermuizen staat in Bijlage 1.

Er werden langsvliegende, foeragerende, baltsende en in gebouwen verblijvende vleermuizen waargenomen. Verblijfplaatsen in bomen zijn niet vastgesteld.

Per soort wordt hieronder het voorkomen van de aangetroffen vleermuizen in plangebied De Draai kort toegelicht en wordt de leefwijze van de waargenomen vleermuizen in Nederland geschetst.

4.1 Gewone dwergvleermuis

In plangebied De Draai werd de Gewone dwergvleermuis voornamelijk langs de Oosterweg en op het terrein van Esdégé-Reigersdaal aangetroffen. Deze soort werd van alle waargenomen soorten het meest waargenomen. Tijdens de eerste ronde is een zomerverblijf aangetroffen in het zwembadgebouw. Hier zijn rond zonsopgang meerdere Gewone dwergvleermuizen samen met Baardvleermuizen zwermend waargenomen. Tijdens de tweede ronde is een tweede zomerverblijf gevonden. Dit verblijf is aangetroffen in een van de gebouwen in het noorden van het plangebied. Hier is slechts één dier ingevlogen. In het najaar zijn verspreid over het terrein van Esdégé-Reigersdaal en langs de Oosterweg baltsende mannetjes waargenomen. Deze mannetjes werden baltsend in vlucht waargenomen waardoor niet duidelijk is waar de baltsverblijven zich bevinden. Aangezien de houten betimmering van de bebouwen op het terrein veel geschikte gaten bevat mag worden aangenomen dat deze baltsende mannetjes hun baltsverblijven in de gebouwen op het terrein hebben. Eén enkel

Locatie zomerverblijf Gewone dwergvleermuis in noorden van het plangebied.

mannelijke is baltsend waargenomen onder het afdak van een schuur aan de Oosterweg. Het betreft de schuur aan de Oosterweg 4a.

Het terrein van Esdégé-Reigersdaal wordt door Gewone dwergvleermuizen veelvuldig gebruikt om te foerageren. Vanwege de beschutting tussen de bebouwing en de grote hoeveelheid groen in de vorm van bomen, struiken en grasland zijn er veel luwe plekken aanwezig waar concentraties van insecten kunnen voorkomen. Vanwege de vele waarnemingen van foeragerende Gewone dwergvleermuizen is niet uit te sluiten dat dit gebied mogelijk essentieel foerageergebied is voor deze soort.

Algemeen

De Gewone dwergvleermuis is de meest verspreide en talrijkste vleermuissoort in Nederland. Deze soort wordt beschouwd als hoofdzakelijk gebouwbewonend. Gedurende het hele jaar worden vooral van buiten toegankelijke spouwmuren en besloten ruimtes achter betimmeringen en daklijsten gebruikt.

Nachtelijk zwermgedrag rond een verblijfplaats in voorjaar en zomer duidt op de aanwezigheid van (kraam)kolonies.

Door de verborgen leefwijze gedurende de winterperiode zijn overwinterende dieren, die zich dan meestal in kleinere groepen ophouden, vaak onvindbaar. Een sterke aanwijzing voor dergelijke winterverblijven is het voorkomen van zogenaamde middernacht-zwermactiviteit in de periode half juli – augustus.

Daarnaast is gedurende de baltsperiode in de nazomer en herfst sprake van paargezelschappen die rond paarverblijfplaatsen kunnen worden waargenomen. Baltsende mannetjes worden ook vaak vliegend waargenomen en zijn dan vaak niet direct aan een paarverblijfplaats te koppelen.

Foerageergebieden bevinden zich overwegend in besloten tot halfopen landschap binnen enkele kilometers van de (zomer)-verblijven. Het foerageergebied wordt via vaste en veelal beschutte vliegroutes bereikt, zoals bomenlanen, boszomen en watergangen.

4.2 Ruige dwergvleermuis

In plangebied De Draai werd de Ruige dwergvleermuis enkele malen aangetroffen in verschillende delen van het gebied. De soort werd langsvliegend, foeragerend en baltsend gezien. Tijdens de najaarsrondes zijn er enkele baltsverblijven vastgesteld in het noordelijk deel van het plangebied op het terrein van Esdégé-

Tabel 4.

Vastgestelde soorten vleermuizen met bijbehorende indicatie van de aantallen en bescherming/bedreiging in plangebied De Draai in 2018.

Soort	Aantal	Beschermd	Rode lijst
Gewone dwergvleermuis	10 -20	x (HR IV)	-
Ruige dwergvleermuis	5-10	x (HR IV)	-
Laatvlieger	enkele	x (HR IV)	gevoelig
Watervleermuis	enkele	x (HR IV)	-
Baardvleermuis	5-10	x (HR IV)	-

Reigersdaal. Twee van deze verblijven bevinden zich in het zwembadgebouw. Een derde baltsverblijf bevindt zuidelijker in een van de kleinere gebouwen.

Algemeen

De Ruige dwergvleermuis is in ons land jaarrond een algemeen verspreide soort, met name ten noorden van de grote rivieren. Het leefgebied is zeer divers, maar de grootste aantallen bevinden zich in bosrijk of parkachtig gebied. Ruige dwergvleermuizen gebruiken uiteenlopende (tijdelijke) verblijfplaatsen, zoals boomholten, bastspeten, nestkasten, spouwmuren, houtstapels en kelders. Hoewel de soort in ons land ook 's zomers verspreid wordt waargenomen, bevinden kraamkolonies zich vooral in Noord- en Oost-Europa (slechts één keer in ons land).

4.3 Laatvlieger

In plangebied De Draai werden enkele langsvliegende en foeragerende Laatvliegers opgemerkt. De waarnemingen van de langsvliegende dieren hebben waarschijnlijk betrekking op dieren die op weg zijn van of naar foerageergebieden of de verblijfplaatsen. Er werden geen aanwijzingen verkregen dat de vleermuizen binding hadden met bebouwing in het plangebied. De foeragerende dieren werden voornamelijk aangetroffen op het terrein van Esdégé-Reigersdaal.

Algemeen

De Laatvlieger komt in ons land algemeen verspreid voor rond dorpen in agrarisch gebied, parken, tuinen en stadsranden. In Nederland bewonen Laatvliegers gedurende het hele jaar uitsluitend gebouwen.

Kraamkolonies worden vooral aangetroffen op (kerk)zolders, in spouwmuren of achter gevelbekleding, waarbij de dieren vaak weggekropen zijn tussen balken en in spleten. Een populatie Laatvliegers gebruikt veelal een netwerk van verblijven, waarbij relatief vaak van plaats wordt gewisseld. Voor zover bekend leven mannetjes vrijwel het gehele jaar solitair. Overwinterende dieren worden meestal in kleine groepjes aangetroffen, mogelijk in dezelfde gebouwen als waarin zich de zomerverblijven bevinden.

Laatvliegers foerageren na het uitvliegen eerst kort in sociale groepen nabij de kolonieplaats. Daarna zoeken ze afzonderlijk de open jachtgebieden op. Deze liggen veelal in kleinschalig agrarisch gebied dat rijk is aan vochtige graslanden. Hierbij kunnen relatief grote afstanden worden afgelegd.

4.4 Watervleermuis

In plangebied De Draai werd de Watervleermuis slechts een enkele keer foeragerend waargenomen zonder dat aanwijzingen werden

verkregen dat de vleermuizen binding hadden met bomen begroeiing of bebouwing in het plangebied. Vanwege het beperkte gebruik en omdat geen waarnemingen werden gedaan die duiden op belangrijk binding van de soort aan het plangebied, is geen aparte verspreidingskaart opgenomen.

Algemeen

De Watervleermuis komt algemeen voor in bosrijke delen en oude parken van Nederland, in de regel in de omgeving van water. Kraamkolonies worden hoofdzakelijk aangetroffen in boomholten van Zomereik en Beuk. Solitaire dieren en mannengroepen benutten ook (muur)spletten en houtstapels. Overwinterende Watervleermuizen worden in Nederland vooral aangetroffen in ondergrondse groeven, fortin, bunkers en (ijs)kelders. Het gaat vrijwel altijd om ruimtes met een zeer vochtig en stabiel microklimaat. De soort vertoont invasieachtig zwermgedrag rond winterverblijven in de nazomer.

De Watervleermuis foerageert vooral vlak boven beschutte open wateren zoals plasjes, vijvers en sloten. Hierbij worden prooien van het wateroppervlak geschept. Jachtgebieden liggen zelden ver van verblijven en worden bij voorkeur bereikt via vaste vliegroutes zoals bomenlanen, bospaden en waterpartijen.

4.5 Baardvleermuis

In plangebied De Draai is de Baardvleermuis tijdens verschillende inventarisatierondes waargenomen. De soort is foeragerend gezien op verschillende locaties van het terrein Esdégé-Reigersdaal, met name langs de bosrand in het noorden. Vanwege het zeer geschikte besloten landschap met veel bosranden, de kolonieplaats in de directe omgeving en de waargenomen foeragerende Baardvleermuizen is het terrein van Esdégé-Reigersdaal essentieel foerageergebied voor de Baardvleermuis.

Zwembadgebouw waar Gewone dwergvleermuizen, Ruige dwergvleermuizen en Baardvleermuizen verblijven. Een van de verblijven is met een rode pijl aangegeven.

Op het terrein is ook een verblijf waargenomen waar in totaal zeven dieren uitvliegend zijn geteld. De dieren verblijven samen met Gewone dwergvleermuizen achter de houten gevelbetimmering aan de zuidwestzijde van het gebouw waar het zwembad zich bevindt. Tijdens een eerdere inventarisatie (DAMM & VAN STRAATEN, 2013) is op deze plek ook een zomerkolonie van Baardvleermuis vastgesteld.

Algemeen

De Baardvleermuis is een kleine en lichte soort. Het vliegbeeld lijkt op dat van de Gewone dwergvleermuis. Baardvleermuizen bewonen zowel gebouwen als bomen en hebben een voorkeur voor jachtgebied in besloten landschap met veel bos. In dergelijk landschap worden vooral bospaden en open plekken gebruikt als foerageergebied. Baardvleermuizen overwinteren in koele, vochtige, ondergrondse ruimtes zoals bunkers en ijskelders.

Vleermuisuitwerpselen onder een verblijf in de houten betimmering van het zwembadgebouw.

5 Kleine marters

Sporenbuizen

Bij het onderzoek naar sporen van kleine marterachtigen, met name Hermelijn en Wezel, zijn geen relevante prenten opgenomen. Er werden in 24 buizen, prenten van muizen (niet nader te determineren) gevonden.

Prenten van muizen in de sporenbuis.

Een van de locaties waar de sporenbuizen zijn uitgelegd.

Cameravallen

Bij de cameravallen verschenen twee wilde zoogdiersoorten. Het betreft Bosmuis en Rosse woelmuis. Naast zoogdieren zijn ook enkele

vogelsoorten voor de camera verschenen. Het betreft Roodborst, Merel en Heggemus.

Uit de resultaten van het onderzoek met de sporenbuizen en de cameravallen blijkt dat er geen marterachtigen zijn waargenomen in plangebied De Draai.

6 Rugstreepad

Tijdens het onderzoek zijn geen Rugstreepadden of andere niet-vrijgestelde beschermde amfibieën waargenomen.

Tijdens nachtelijk onderzoek werden met regelmaat Egels aangetroffen in het plangebied.

7 Effectbeoordeling en maatregelen

De aanwezigheid van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, kleine marterachtigen en Rugstreeppadden nabij en binnen het plangebied kan van invloed zijn op de verdere procedure. De effecten die kunnen optreden bij de geplande werkzaamheden worden beschreven. Voorts zal worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om effecten te voorkomen of te minimaliseren.

7.1 Huismus

Er zijn op twee locaties in het plangebied broedplaatsen van Huismussen waargenomen. De bebouwing op deze locaties wordt niet gesloopt. Ook de directe omgeving blijft ongemoeid. Er kunnen daarom door de plannen geen negatieve gevolgen zijn voor de Huismus.

7.2 Gierzwaluw

Er zijn geen verblijvende Gierzwaluwen waargenomen in of bij de bebouwing van het plangebied. De mogelijke aanwezige verblijven in de omgeving van het plangebied zullen niet worden beïnvloed, er kunnen door de plannen daarom geen negatieve gevolgen zijn voor de Gierzwaluw.

7.3 Kerkuil

Er zijn geen Kerkuilen waargenomen in het plangebied en de directe omgeving. Er kunnen daarom door de plannen geen negatieve gevolgen zijn voor de Kerkuil.

7.4 Steenuil

Er is één territorium (inclusief broedplek) van Steenuil aangetroffen in het plangebied. Als gevolg van de geplande werkzaamheden zal de broedplaats vernietigd worden en het territorium verdwijnen aangezien dit niet meer geschikt zal zijn als biotoop voor Steenuilen. Omdat deze locatie al eerder bekend is geworden is voor deze soort reeds een 'Activiteitenplan' opgesteld met mitigerende en compenserende maatregelen (DAMM & VAN GROEN, 2018) en is ontheffing aangevraagd.

7.5 In bomen broedende roofvogels en uilen

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten van in bomen broedende roofvogels en uilen waargenomen. De waargenomen Buizerd en Sperwer broeden mogelijk in een bosrand in het noorden van het plangebied. Aangezien deze bosrand niet wordt aangetast bij de

uitvoering van de geplande werkzaamheden en de omgeving van deze bosrand voldoende geschikt leefgebied voor deze soorten biedt worden geen negatieve effecten voorzien.

7.6 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

De aanwezige vaste verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Baardvleermuis zullen door sloop beschadigd en of vernield kunnen worden. Er is tijdelijke compensatie en permanente compensatie noodzakelijk. Er dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'Activiteitenplan' deze maatregelen worden uitgewerkt.

Foerageergebied

Indien bij de uitvoering van de plannen het groen op het terrein van Esdégé-Reigersdaal (deels) verwijderd wordt gaat essentieel foerageergebied voor vleermuizen (Baardvleermuis en mogelijk Gewone dwergvleermuis) verloren. Er is permanente compensatie noodzakelijk. Er dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'Projectplan' deze maatregelen worden uitgewerkt.

7.7 Kleine marterachtigen

Tijdens het onderzoek naar kleine marters zijn geen kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel) of sporen daarvan aangetroffen. Negatieve gevolgen van de plannen voor kleine marterachtigen zijn derhalve uitgesloten.

7.8 Rugstreepad

Vanwege het ontbreken van de soort in het plangebied zijn negatieve gevolgen van de plannen op Rugstreepadden uitgesloten.

8 Conclusies en aanbevelingen

Tijdens de inventarisatie zijn Huismus, Gierzwaluw, Buizerd, Sperwer en vleermuizen aangetroffen (zie Tabel 5).

Tabel 5.
*Aangetroffen
beschermde soorten
met vastgestelde
gebruiksfuncties in
plangebied De Draai in
2018.*

	Aanwezig	Verblijfplaats	Essentieel leefgebied
Vogels			
Huisumus	ja	ja	nee
Gierzwaluw	ja	nee	nee
Buizerd	ja	mogelijk	nee
Sperwer	ja	mogelijk	nee
Vleermuizen			
	Verblijfplaats	Foerageren	Vliegroure
Gewone dwergvleermuis	ja	ja	nee
Ruige dwergvleermuis	ja	ja	nee
Laatvlieger	nee	ja	nee
Watervleermuis	nee	ja	nee
Baardvleermuis	ja	ja	nee

- ♣ In het plangebied komen jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vogels voor, namelijk die van Huismus. Mogelijk zijn er nog nesten van Buizerd en Sperwer aanwezig. Aangezien de bebouwing en bomen waar de (mogelijke) nestplaatsen zijn aangetroffen en de directe omgeving niet wordt gesloopt of aangetast is het niet nodig een ontheffingsaanvraag in te dienen voor deze soorten.
- ♣ In het plangebied foerageren verschillende soorten vleermuizen. Dit foerageergebied is essentieel voor Baardvleermuis en mogelijk voor Gewone dwergvleermuis. Door de plannen zal dit foerageergebied grotendeels verdwijnen.
- ♣ In het plangebied zijn verblijvende vleermuizen aangetroffen. Het gaat om Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Baardvleermuis. De werkzaamheden zullen een negatief effect hebben op de verblijfplaatsen van de aangetroffen vleermuizen en er dient een plan van aanpak gemaakt te worden waarin mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven om negatieve effecten die kunnen optreden teniet te doen. Dit plan dient te worden ingediend in het kader van een Wabo-procedure of in het kader van een ontheffingsaanvraag Wnb. Wanneer voldoende compenserende en/of mitigerende maatregelen worden getroffen wordt een verklaring van geen bedenkingen afgegeven (Wabo-procedure) of een ontheffing door de Provincie (ontheffingsaanvraag Wnb) (zie ook §Bijlage 4.5.1).

9

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- BIJLSMA, R.G., F. HUSTINGS & C.J. CAMPHUYSEN, 2001. *Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2)*. GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- BRIGGS, B. & D. KING, 1998. *The Bat Detective. A fieldguide for bat detection*. Stag Electronics, West Sussex.
- BROEKHUIZEN, S., B. HOEKSTRA, V. VAN LAAR, C. SMEENK & J.B.M. THISSEN (RED.), 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. 3^e herziene druk. Utrecht.
- CREEMERS, R.C.M. & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- DAMM, T. & F.M. VAN GROEN, 2018. *Activiteitenplan Steenuil De Draai. Toelichting aanvraag ontheffing ingevolge de Wet natuurbescherming*. G&G-rapport 2017-93, Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- DIETZ, C. & A. KIEFFER, 2017. *Veldgids Vleermuizen van Europa*. KNNV Uitgeverij. Zeist.
- DIJK A.J. VAN & A. BOELE, 2011. *Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- GRIMMBERGER, E., 2001. *Gids van de Vleermuizen van Europa*. Tirion, Baarn.
- HUSTINGS F., C. BORGGREVE, C. VAN TURNHOUT & J. THISSEN, 2004. *Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.
- SIERDSEMA, HENK, 1995. *Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen*. SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. Staatsbosbeheerrapport 1995-1.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

TWISK, P., A. VAN DIEPENBEEK & J.P. BEKKER, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

VAN BEUSEKOM, R., P. HUIGEN, F. HUSTINGS, K. DE PATER & J. THISSEN (RED.), 2005. *Rode Lijst van Nederlandse broedvogels*. Tirion uitgevers B.V., Baarn.

VLEERMUISVAKBERAAD (NETWERK GROENE BUREAUS, ZOOGDIERVERENIGING VZZ EN GEGEVENS-AUTORITEIT NATUUR). *Vleermuisprotocol 2013*, 27 maart 2013.

WISMEIJER, H., 2002. *Zoogdieren van Europa*. ANWB bv/ TIRION Uitgevers bv, Baarn.

10 Bijlagen

Bijlage 1	Verspreidingskaart Huismus
Bijlage 2	Verspreidingskaart Steenuil
Bijlage 3	Verspreidingskaarten vleermuizen
Bijlage 4	Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1 Verspreidingskaart Huismus

Bijlage 2 Verspreidingskaart Steenuil

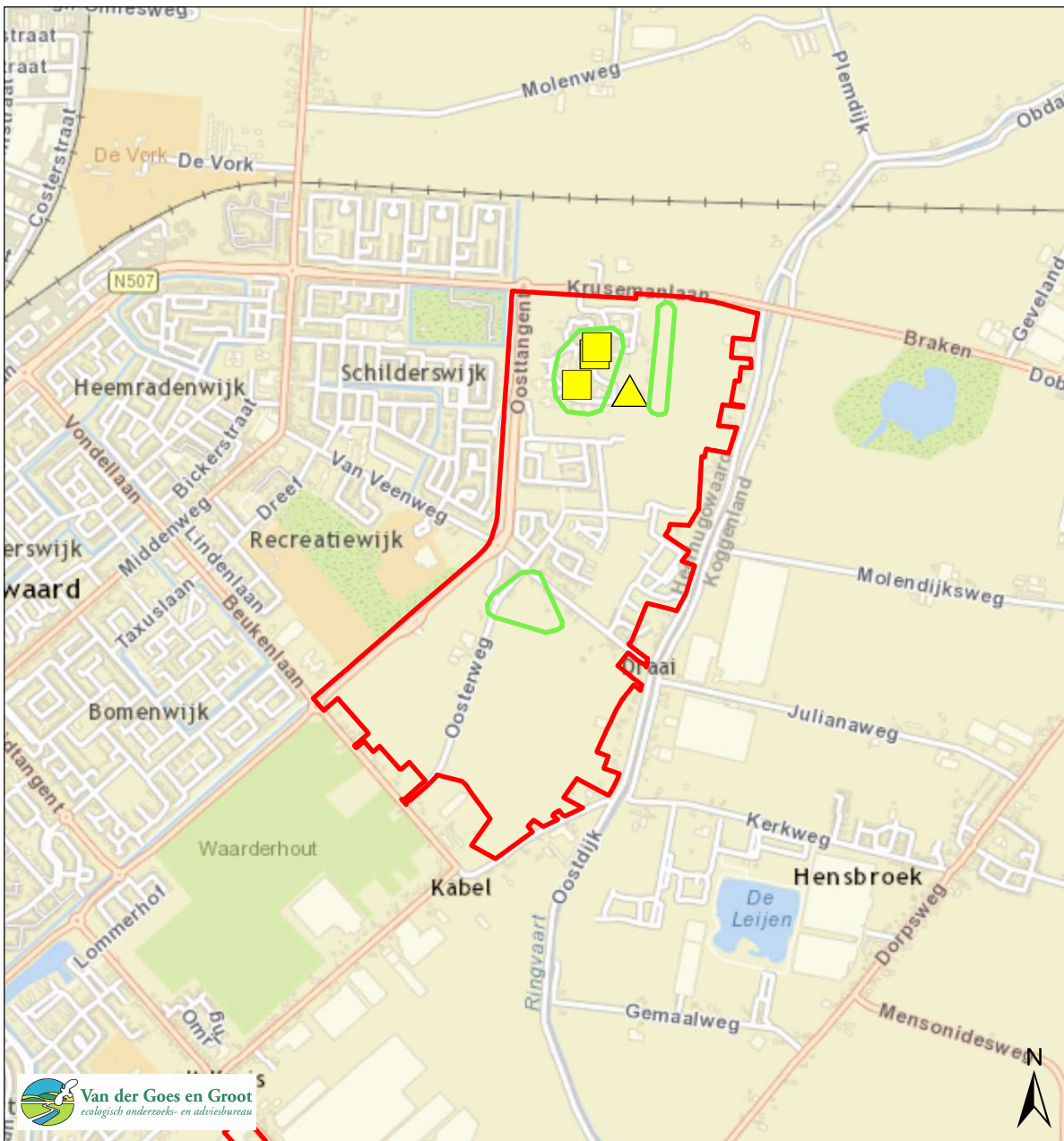

Bijlage 3 Verspreidingskaarten vleermuizen

Gewone dwergvleermuis		△	Baltsplek	△ □ ○ ☆	1
De Draai		□	Baltsverblijf	△ □ ○ ☆	2-4
Verspreidingskaart 2018		○	Zomerverblijf	○ ☆	5-10
■	Ronde 1	☆	Kraamverblijf	○ ☆	11-25
■	Ronde 2	- - -	vliegroute	○ ☆	>25
■	Ronde 3	□	foerageergebied		
■	Ronde 4				
■	Ronde 5				

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Ruige dwergvleermuis

De Draai

Verspreidingskaart 2018

- Ronde 1
- Ronde 2
- Ronde 3
- Ronde 4
- Ronde 5

△	Baltsplek	△	□	○	☆	1
□	Baltsverblijf	△	□	○	☆	2-4
○	Zomerverblijf			○	☆	5-10
☆	Kraamverblijf			○	☆	11-25
- - -	vliegroute			○	☆	>25
□	foerageergebied					

Laatvlieger

De Draai

Verspreidingskaart 2018

- Ronde 1
- Ronde 2
- Ronde 3
- Ronde 4
- Ronde 5

	Baltsplek					1
	Baltsverblijf					2-4
	Zomerverblijf					5-10
	Kraamverblijf					11-25
	vliegroute					>25
	foerageergebied					

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Baardvleermuis

De Draai

Verspreidingskaart 2018

- Ronde 1
- Ronde 2
- Ronde 3
- Ronde 4
- Ronde 5

△	Baltsplek	△	□	○	☆	1
□	Baltsverblijf	△	□	○	☆	2-4
○	Zomerverblijf			○	☆	5-10
☆	Kraamverblijf			○	☆	11-25
- - -	vliegroute			○	☆	>25
□	foerageergebied					

Bijlage 4 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 4.1 Wet Natuurbescherming (Wnb)

De Wet Natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn.

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 4.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Bijlage 4.2 Soortbescherming

Bijlage 4.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn en soorten genoemd in de Europese Vogelrichtlijn.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 4.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 6.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 6.
 Vrijgestelde soorten per provincie.
 Rood=niet vrijgesteld.

Zoogdieren	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZL	ZH
Aardmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Dwergmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						+						
Egel	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hermelijn	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Huisspitsmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ondergrondse woelmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						+						
Tweekleurige bosspitsmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Veldmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Wild zwijn							+					
Woelrat	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en reptielen	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bruine kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						+						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						+						
Meerkikker	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Bijlage 4.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bijlage 4.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 4.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 4.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 4.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

- ♣ Ontheffing is nodig in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ Ontheffing is in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ Ontheffing is nodig ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrictlijn

- ♣ Ontheffing is nodig ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ Ontheffing is in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

- ♣ Ontheffing is nodig ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ Ontheffing is in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van (groot) openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ Ontheffing is nodig in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.

Bijlage 4.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men versturende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'jaarrond beschermd broedvogels', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf wordt zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan, betrokken!

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie.

Soort	Categorie	Toelichting codes
Boomvalk	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in
Buizerd	4	principe jaarrond zijn beschermd met
Gierzwaluw	2	beschermingscategorie:
Grote gele kwikstaart	3	1 = soorten die ook buiten het
Havik	4	broedseizoen het nest gebruiken als vaste
Huismus	2	rust- of verblijfplaats,
Kerkuil	3	2 = koloniebroeders die elk broedseizoen
Oehoe	3	op dezelfde plaats broeden en die daarin
Ooievaar	3	zeer honkvast zijn of afhankelijk van
Ransuil	4	bebouwing of biotoop,
Roek	2	3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats
Slechtvalk	3	broeden en die daarin zeer honkvast zijn of
Sperwer	4	afhankelijk van bebouwing,
Steenuil	1	4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in
Wespendief	4	staat zijn een nest te maken.
Zwarte wouw	4	

Voor jaarrond beschermde soorten kan, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een ‘omgevingscheck’ is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als geen schade optreedt en de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, zal de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met ‘bijzondere’ vogelsoorten (Categorie 5) Deze soorten keren (zoals ook jaarrond beschermde soorten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als ‘zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen’.

Bijlage 4.2.6 Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode hoeft bij werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De

bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld en er moet een belang zijn voor het project vergelijkbaar met genoemde belangen uit de VRL, HRL of de 'andere soorten'.

Bijlage 4.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschapelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 4.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan een project in of rond een Natura 2000-gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel 'Habitattoets' genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de 'Habitattoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten. Het bevoegd gezag geeft een

vergunning af als de verslechtering of verstoring in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen aanvaardbaar is.

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000- gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Om de mate van stikstofvervuiling te volgen en te reguleren is op 1 juli 2015 de zogenaamde 'Programmatische Aanpak Stikstof' (PAS) in werking getreden. Boven bepaalde 'drempelwaardes' kan een project vanwege neergeslagen stikstof meldings- of vergunning plichtig zijn.

Bijlage 4.4 Overige gebiedsbescherming

Bijlage 4.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Ingrepen in gebieden die horen bij het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) worden in principe niet toegestaan, tenzij bijvoorbeeld uitgesloten is dat de ingreep een negatief effect heeft op het netwerk of de ingreep een groot maatschappelijk belang dient. Getoetst wordt of een ingreep van invloed is op 'wezenlijke kenmerken en waarden', het NNN kent geen toetsing op 'externe werking'. Als een ingreep wordt toegestaan, moeten eventuele nadelige gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen en de resterende schade moet worden gecompenseerd. Uitgangspunt bij het toestaan van ingrepen is dat netto sprake moet zijn van een versterking van het netwerk.

Bijlage 4.4.2 Overige natuurwetgeving

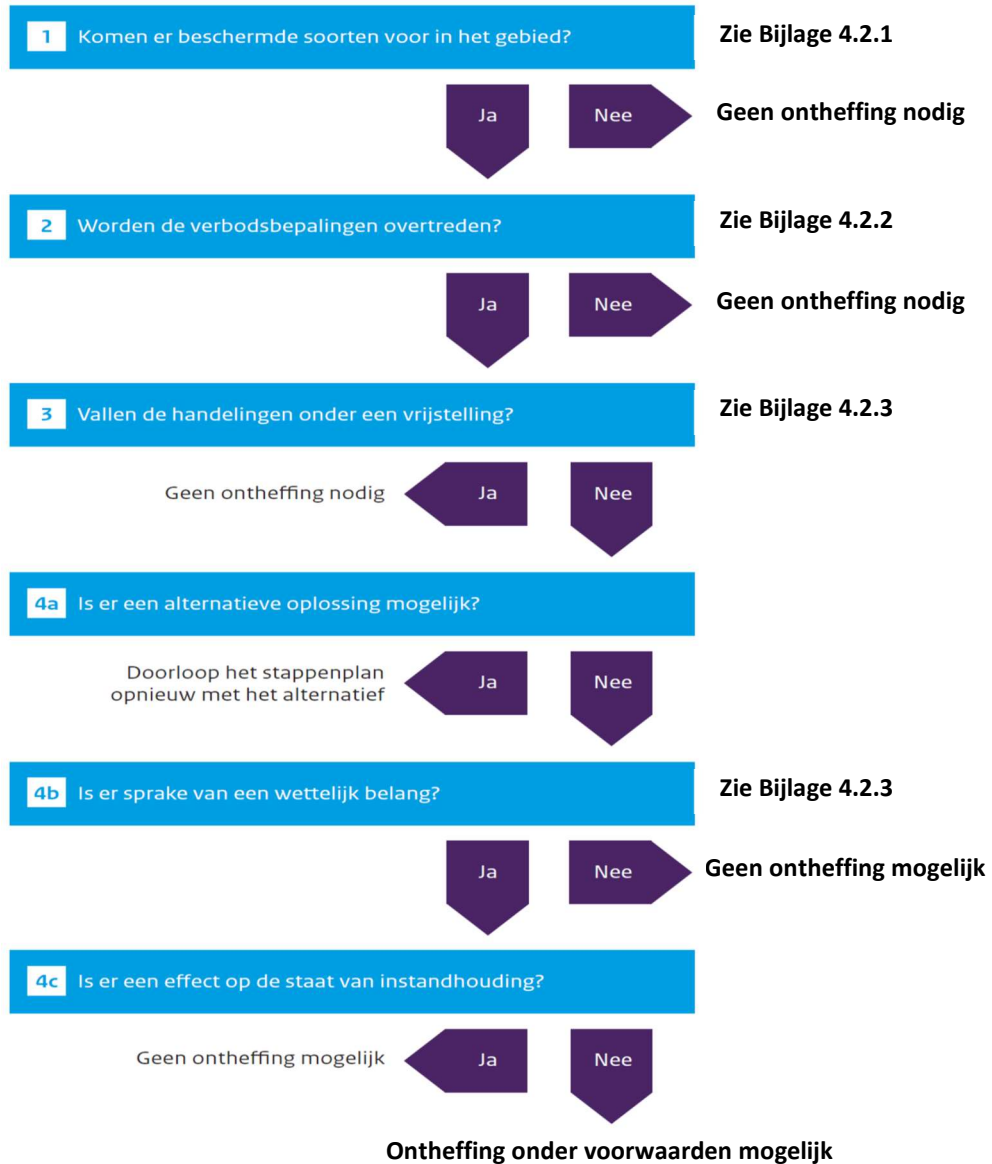
Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'weidevogelleefgebieden' van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Bijlage 4.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 2 te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat

Figuur 2.
Stappenplan
procedure
ecologisch
onderzoek en
ontheffing

negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 4.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een projectplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (Wabo).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een projectplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft als onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes of het stilleggen van werkzaamheden.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl